

Päiväys
16.11.2021

Savonlinnan kaupunki
Saap. 18/11/2021
DN:o 311/58/589/2020

Diaarinumero
21650/03.04.04.04.33/2021

Vastaanottaja
Savonlinnan kaupunki

Muutoksenhaun alainen päätös
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, 21.07.2021, ML2013:0084

Valittaja
Savonlinnan kaupunki

VASTINEPYYNTÖ

Vastaanottajalle varataan tilaisuus vastineen antamiseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valituksenne johdosta antamaan lausuntoon ja lisälausuntoon sekä FinnAust Mining Finland Oy:n vastineeseen. Vastineen toimittamisen yhteydessä pyydetään mainitsemaan asianne diaarinumero 21650/2021.

Vastine on annettava hallinto-oikeudelle viimeistään 16.12.2021. Vastineen antamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Vastineen voi toimittaa sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Sähköinen asiointipalvelu on tarkoitettu kansalaisille, yrityksille ja yhteisöille, ei viranomaisten käyttöön. Vastineen liitteenä lähetettävät mahdolliset liitetiedostot tulee yksilöidä nimeämällä ne tarkasti asiakirjan sisällön mukaisesti. Liitetiedoston nimestä tulee myös selvittää kyseisen asiakirjan laatimispäivämäärä. Lisätietoja sähköisten asiakirjojen nimeämisestä on osoitteessa <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/sahkoinenasiointipalvelu/hallinto-jaerityistuomioistuintenasiointipalvelu.html>

Vastineen voi toimittaa myös postitse, lähetin välityksellä, sähköpostilla tai telekopiona.

Teille voidaan pyynnöstänne myös lähettää kopioita asiakirjoista. Tämän oikeudenkäyntiasian muihin asiakirjoihin on mahdollista tutustua Itä-Suomen hallinto-oikeuden asiakaspalvelussa sopimalla asiasta puhelimitse ennen saapumista.

LIITTEET

Tukesin lausunto ja lisälausunto
Kaivosyhtiön vastine

Soili Antikainen
lainkäyttösihteeri

30.9.2021

Dnro Tukes 7693/00.04.00/2021

Itä-Suomen hallinto-oikeus
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Lausuntopyyntö 31.8.2021

Diaarinumerot

21650/03.04.04.04.33/2021

21653/03.04.04.04.33/2021

21660/03.04.04.04.33/2021

21661/03.04.04.04.33/2021

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lausunto

1 Valittajat

Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry ja Itä-Savon
luonnonsuojeluyhdistys ry

Matti Kaasinen ja Kari Turunen

Savonlinnan kaupunki

Järvenpään osakaskunta, Kyrönpellon osakaskunta, Saimaa ilman kaivoksia ry,
Simanalan osakaskunta ja Juha Taskinen

2 Tukesin päätös, josta valitetaan

Tukes 21.7.2021, ML2013:0084

Päätöksellä Tukes on kaivoslain (621/2011) nojalla hakemuksesta jatkanut
FinnAust Mining Finland Oy:n malminetsintäluvan ”Enonkoski C” voimassaoloa.

3 Tukesin lausunto

Tukes vaatii, että valitukset hylätään ja kiistää oikeudenkäyntikuluvaatimukset. Vaatimuksensa tueksi Tukes esittää alla olevat perusteet.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden lausuntopyynnössä mainitut asiakirjat ja selvitykset löytyvät Tukesin päätöksestä ja sen liitteistä, lukuunottamatta hakemusasiakirjoja. Hakemusasiakirjat ovat tämän lausunnon liitteinä 2 ja 3.

3.1 Malminetsintäluvan myöntämisen esteet

Kaivoslain 45 §:n mukaan Tukesin on myönnettävä malminetsintälupa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole laissa säädettyä estettä. Kaivoslain 46 §:ssä säädetään malminetsintäluvan myöntämisen esteistä. Luvan myöntämiseen eivät vaikuta arviot siitä, että alueelle ei mahdollisesti voida myöhemmin myöntää kaivoslupaa, joten malminetsintääkään ei kannata tehdä. Tällainen arvio ei ole kaivoslain mukainen luvan myöntämisen este eikä Tukes voi tällä perusteella hylätä malminetsintälupahakemusta.

Valittajat ovat valituksissaan tuoneet esiin myös muita seikkoja, kuten alueen statuksen muutoksen, imagon ja kiinteistöjen erityisarvon. Tukes ei voi näillä perusteilla hylätä malminetsintälupahakemusta.

Kaivoslain 46.1 §:n 6 kohdan mukaan malminetsintälupaa ei saa myöntää alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Malminetsintälupaa ei voida kaivoslain 46.1 §:n 7 kohdan mukaan myöntää myöskään alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syystä, jollei luvan myöntämiselle ole erityistä syytä.

Malminetsintälupa-alue sijoittuu Etelä-Savon maakuntakaava-alueelle. Osia malminetsintälupa-alueesta sijoittuu voimassa olevien Haukiveden-Haapaveden rantaosayleiskaavan sekä Oravin rantaosayleiskaavan alueille. Malminetsinnällä on vain vähäisiä ajallisesti ja paikallisesti rajattuja vaikutuksia alueen käyttöön. Tutkimustoimenpiteet voidaan tarpeen mukaan ajoittaa eri ajankohtiin. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen eikä se rajoita kiinteistön omistajan oikeutta käyttää aluettaan tai määrätä siitä.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on 27.3.2020 antanut päätöksen (20/0057/3), joka koski Tukesin myöntämää malminetsintälupaa ML2017:0104. Hallinto-oikeuden päätös on lainvoimainen. Hallinto-oikeus viittaa päätöksessään kaivoslain esitöihin (HE 273/2009 vp), joiden mukaan malminetsintäluvan mukainen toiminta ei useimmissa tapauksissa ole sellainen, että sen voitaisiin katsoa vaikeuttavan oikeusvaikutteisen kaavan toteutumista. Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan merkitystä on ainoastaan alueella voimassa olevilla oikeusvaikutteisilla kaavoilla, ei vasta valmisteilla olevilla kaavoilla.

Tukes on lähettänyt lausuntopyynnön Savonlinnan kaupungille 3.2.2021. Savonlinnan kaupunki antoi lausunnon 3.3.2021. Savonlinnan kaupunki ei ole lausunnossaan tuonut esiin kaavoituksesta johtuvaa pätevää syytä, jonka perusteella kaupunki vastustaa malminetsintäluvan myöntämistä. Tukes toteaa, että malminetsintälupa ei vaikeuta suunnitelmia käynnistää rantaosayleiskaavan laatiminen kaavoittamattomille sisäjärville.

Savonlinnan kaupunki on lausunnossaan tuonut esiin osin samantyyppisiä perusteita, kuin mitä Tuusniemen kunta esitti edellä mainitussa tapauksessa, jossa Itä-Suomen hallinto-oikeus antoi päätöksensä. Myöskään nyt muutoksenhaun kohteena olevassa tapauksessa malminetsintälupa ei vaikeuta alueen kehittämistä kunnan strategian mukaisesti.

Malminetsintälupaharkinnan suhde kaivostoiminnan edellytyksiin

Malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa ei kaivoslain mukaan oteta huomioon kaivoslupan edellytyksiä, vaan ne harkitaan erikseen omassa lupamenettelyssä. Malminetsintäluvan edellytyksenä on, että alueella voidaan perustellusti arvioida olevan kaivosmineraaleja. Mahdollisen kaivostoiminnan vaikutukset vesistöön ja muuhun ympäristöön ratkaistaan kaivostoimintaa koskevassa ympäristöluvassa.

Valittajat viittaavat korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen KHO:2013:19 (valituksessa on kirjoitusvirhe ja oikea päätösnumero on KHO:2013:192). KHO toteaa päätöksessään, että valtaushakemusta ratkaistaessa ei tule eikä voidakaan arvioida sitä, ovatko kaivoslupan myöntämisen edellytykset olemassa. Valtauskirjan antamista harkittaessa saattaa kuitenkin poikkeuksellisesti käydä ilmeiseksi, että kaivoslupaa ei myöhemmin voitaisi myöntää. KHO viittaa siihen, että puuttuminen maa-alueen omistajan oikeuksiin

voisi olla kohtuutonta. KHO toteaa, että valtausta koskevien säännösten soveltaminen voisi periaatteessa olla sen vuoksi Suomen perustuslain 106 §:ssä tarkoitettulla tavalla ilmeisessä ristiriidassa perustuslain kanssa. Kyseisessä tapauksessa niin ei ollut.

Perustuslain 106 § velvoittaa tuomioistuimia. Viranomainen ei voi tehdä laista poikkeavaa päätöstä perustuslain 106 §:n nojalla. Tukes ei voi hylätä malminetsintälupaa ilman lakiin perustuvaa säännöstä. Mahdollisen tulevan kaivostoiminnan edellytysten ottaminen huomioon malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa ei perustu lakiin, mikä käy ilmi KHO:n päätöksestä.

Tukes huomauttaa, että malminetsintäluva-alueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai Natura 2000-verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita.

3.2 Malminetsinnän vaikutukset ympäristöön

Alueelta olevan tutkimustiedon perusteella luvansaaaja on otaksunut, että lupa-alueella on mm. nikkeliä, kuparia, kobolttia ja platinaryhmän alkuaineita. Kyseisten kaivosmineraalien etsiminen malminetsintäluvassa sallituin menetelmin ei aiheuta haitallisia vaikutuksia ympäristölle. Liitteessä 1 on kuvattu malminetsinnässä käytettäviä perustutkimusmenetelmiä.

Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa (lupamääräys 8).

Malminetsinnän vaikutukset ympäristöön ovat hakemuksessa tarkoitetuilla ja luvassa sallituilla tutkimusmenetelmillä vähäiset verrattuna alueen muun maankäytön (maa- ja metsätalous) ympäristövaikutuksiin. Malminetsinnässä ei raivata isoja alueita, eikä kaadeta metsää. Kairauksessa aiheutuvat maastoon jäävät vähäisetkin jäljet häviävät yleensä yhden kasvukauden jälkeen (kuvat liitteessä 1).

Malminetsintäluvan haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille (lupamääräys 9). Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi

Etelä-Savon ELY-keskukselle. Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua.

Malminetsintä lupa-alueen läheisyydessä sijaitsee yksityismaiden luonnonsuojelualueita (Laurila ja Anttila). Malminetsintää ei tehdä näillä alueilla eikä luvassa sallitulla malminetsinnällä ole vaikutusta näihin alueisiin. Malminetsintäalueelle pääsy ei edellytä liikkumista kyseisillä luonnonsuojelualueilla.

Niilolan arvokas perinnebiotooppi (metsälaidun) sijaitsee pieneltä osin malminetsintä lupa-alueen sisällä, mikä luvansaajan on otettava huomioon tutkimustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa (lupamääräys 9).

Valituksissa viitataan myös sellaisiin ympäristövaikutuksiin, joita kaivosviranomaisen ei ratkaise kaivoslain mukaisissa luvissa eikä kaivoslain nojalla, vaan ympäristöviranomaiset ympäristön- ja luonnonsuojelulainsäädännön nojalla.

Kaivoslain 45 §:n mukaan Tukesin on myönnettävä malminetsintä lupa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole laissa säädettyä estettä. Tukes ei voi päätöksessään ottaa huomioon muita kuin kaivoslaissa säädettyjä edellytyksiä. Valittajat viittaavat valituksissaan useisiin edellytyksiin, jotka eivät perustu kaivoslakiin. Malminetsintää koskevassa lupaharkinnassa ei kaivoslain mukaan voida arvioida mahdollisen kaivostoiminnan edellytyksiä. Malminetsintä lupaa koskevassa harkinnassa otetaan kaivoslain mukaan huomioon ainoastaan malminetsinnän vaikutukset ympäristöön, ei mahdollisen tulevan kaivostoiminnan vaikutuksia.

Vaikutukset pohjaveteen

Malminetsinnän vaikutuksia mm. pohjaveteen on seurattu jo kymmeniä vuosia alueilla, joilla on poikkeuksellisia luontoarvoja, esim. raporteissa, jotka liittyvät Viiankiaapa- ja Mustiaapa- Kaattasjärvi -Natura-arviointeihin. Tutkimustulosten mukaan veden laadussa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia aiempaan verrattuna.

Malminetsintä luvan haltijan on tutkimustöitä tehdessä aina otettava huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto (lupamääräys 8). Konkreettisesti tämä käy ilmi päätöksestä siten, että

malminetsintäluvan haltijan on tulpattava kairareiät, mikäli kairareiästä nousee pohjavettä maanpinnalle. Kairaputket on myös katkaistava mahdollisimman läheltä maanpintaa. Kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella.

Luvansaajan on varauduttava polttoaine- ja öljyvuotojen nopeaan rajoittamiseen (lupamääräys 9).

Kairauksessa jäähdytykseen käytetään alueen omaa kallio- tai maaperässä olevaa pohjavettä. Sama vesi palautuu myös kallioperään. Veden käytössä tulee noudattaa vesilain (587/2011) mukaisia rajoja, ja ilmoitusmenettelyä niiltä osin, kuin vedenkäytön tarve ylittää 100 m³/vrk, mutta jää alle 250 m³/vrk (lupamääräys 8).

3.3 Malminetsinnän vaikutukset alueen käyttöön

Malminetsintäluvan haltijalla on kaivoslain 10 §:n nojalla oikeus tehdä malminetsintäalueella kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia sekä muuta malminetsintää mm. esiintymän hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen eikä se rajoita kiinteistön omistajan oikeutta käyttää aluettaan tai määrätä siitä.

Malminetsintälupa ei rajoita malminetsintäalueella olevien kiinteistöjen käyttöä tai elinkeinon harjoittamista muutoin, kuin ajallisesti rajatusti ja paikallisesti ainoastaan varsinaisella tutkimusalueella. Malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö on rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin (lupamääräys 9). Malminetsintä ei ole kokoaikaista eikä se kohdistu koko malminetsintäalueeseen samanaikaisesti.

3.4 Luvansaajan tekniset ja taloudelliset edellytykset

Tukesin tietoon ei ole tullut seikkoja, joiden perusteella luvansaajalla ei olisi malminetsintäluvan edellyttämää ammatillista osaamista. Luvansaaja on harjoittanut malminetsintää Suomessa jo useita vuosia. Luvansaajalla on hakemuksen perusteella palveluksessa geologeja, joilla on kymmenien vuosien kokemus malminetsinnästä.

Malminetsinnän rahoitus tapahtuu riskirahoituksena sijoittajilta pörssin kautta. Malminetsintäyhtiöt raportoivat Tukesille vuosittain, kuinka paljon yhtiö on edellisenä vuonna investoinut Suomeen.

3.5 Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupahakemuksesta on tiedotettu kaivoslain mukaisesti. Asiaa on kuvattu päätöksen kohdissa ”Lupahakemuksesta tiedottaminen” s. 8 ja ”Tukesin kannanotto mielipiteissä, muistutuksissa ja lausunnoissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin” s. 9.

Tukes noudattaa vakiintunutta käytäntöään, kun se tiedottaa malminetsintälupahakemuksista. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 21.9.2021 antanut neljä päätöstä (päättönumerot 21/0143/1, 21/0144/1, 21/0145/1 ja 21/0146/1), joissa hallinto-oikeus on arvioinut mm. Tukesin tiedottamiskäytäntöjen lainmukaisuutta, kun kyse on malminetsintälupahakemuksista. Hallinto-oikeus toteaa jokaisessa päätöksessä, että asiassa ei ole tapahtunut menettelyvirhettä.

3.6 Vakuuden suuruus

Tukesin päätöksessä on määrätty 2500 euron suuruinen vakuus (lupamääräys 7), joka valittajien mukaan ei ole riittävä.

Kun Tukes on harkinnut vakuuden suuruutta, se on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1) sekä ottanut huomioon toiminta-alueen luonteen (alueella ei ole erityispiirteitä). Tukes on arvioinnissa ottanut lisäksi huomioon luvassa säädetyt velvoitteet ja lupamääräykset.

Vakuuden suuruuteen vaikuttaa se, sijaitseeko toiminta-alue luonnonsuojelualueella ja sisältävätkö tutkimusmenetelmät koelouhintaa. Nyt muutoksenhaun kohteena olevassa tapauksessa näin ei ole.

Malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat esimerkiksi puustovahingot (kairausalueelle pääsemiseksi joudutaan kaatamaan puita) tai tutkimusalueelle johtavalle tielle aiheutuneet vauriot. Tyypillisiä jälkitoimenpiteitä ovat alueelle mahdollisesti jäävien kairausputkien katkaisu, kairauskohteen siistiminen ja puustovahinkojen tarkistus.

Nyt muutoksenhaun kohteena olevassa päätöksessä määrättyllä vakuudella voidaan tarvittaessa ostaa n. 30 konetyötuntia jälkien entisöimiseksi tai maksaa

puustovahingot moninkertaisesti, sillä tutkimuksissa voi vahingoittua vain yksittäisiä puita.

Tukes toteaa, että malminetsintäluvista määrättyä vakuutta ei ole kertaakaan jouduttu käyttämään sen jälkeen, kun nykyinen kaivoslaki tuli voimaan vuonna 2011. Tukes on tänä aikana myöntänyt lähes 600 malminetsintälupaa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet	1. Malminetsintätutkimusmenetelmät ja melumittaus 2. FinnAust Mining Finland Oy:n hakemus 3. FinnAust Mining Finland Oy:n täytäntöönpanohakemus
Jakelu	[Jakelu]
Tiedoksi	[Kenelle tiedoksi]

Johtaja Annika Kutilainen
1.10.2021

Johtava asiantuntija Sanna-mari Karjalainen
30.9.2021

7.10.2021

Dnro Tukes 7693/00.04.00/2021

Itä-Suomen hallinto-oikeus
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Lisälausuntopyyntö 4.10.2021

Diaarinumerot

21650/03.04.04.04.33/2021

21653/03.04.04.04.33/2021

21660/03.04.04.04.33/2021

21661/03.04.04.04.33/2021

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) lausunto

1 Itä-Suomen hallinto-oikeuden lisälausuntopyyntö

Tukes on antanut Itä-Suomen hallinto-oikeudelle 30.9.2021 päivätyn lausunnon, joka koskee valituksia Tukesin päätöksestä 21.7.2021, ML2013:0084. Päätöksellä Tukes on kaivoslain (621/2011) nojalla hakemuksesta jatkanut FinnAust Mining Finland Oy:n malminetsintäluvan "Enonkoski C" voimassaoloa.

Itä-Suomen hallinto-oikeus on pyytänyt Tukesia vielä lausumaan vaatimuksista, jotka koskevat täytäntöönpanomääräyksen kumoamista.

2 Tukesin lausunto

Tukes vaatii, että valitukset hylätään myös siltä osin, kuin ne koskevat vaatimuksia täytäntöönpanomääräyksen kumoamisesta.

Vaatimuksensa perusteena Tukes viittaa päätöksen kohtaan "Päätöksen täytäntöönpano" sekä Itä-Suomen hallinto-oikeudelle asiassa antamaansa lausuntoon. Näillä samoilla perusteilla päätöksen täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Päätöksessä Tukes on määrännyt, millä ehdoilla luvansaaja voi ryhtyä tutkimustoimenpiteisiin muutoksenhausta huolimatta. Toimenpiteet ovat

samoja, kuin sallitut toimenpiteet luvassa, jonka voimassaolon jatkamisesta on nyt kysymys.

Itä-Suomen hallinto-oikeudelle antamassaan ausunnossa Tukes on kuvannut malminetsinnän tutkimustoimenpiteiden luonnetta ja vaikutuksia ympäristöön. Malminetsintäluvassa sallituilla tutkimusmenetelmillä ei ole haitallisia vaikutuksia ympäristölle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Johtaja Annika Kutilainen
7.10.2021

Johtava asiantuntija Sanna-mari Karjalainen
7.10.2021

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia Vastine malminetsintäluvan ML2013:0084 voimassaolon jatkamista koskevassa valitusasiassa diaarinumerot
21650/03.04.04.04.33/2021,
21653/03.04.04.04.33/2021,
21660/03.04.04.04.33/2021,
21661/03.04.04.04.33/2021 (yhdessä diaarinumero 21650/2021 ym.) ja
21561/03.04.04.04.33/2021
21566/03.04.04.04.33/2021 (yhdessä diaarinumero 21561/2021 ym.)
hallinto-oikeuden lähetteet 5.10.2021

Vastineen antaja

FinnAust Mining Finland Oy, ("Yhtiö")
Kummunkatu 23
83500 Outokumpu
Y-tunnus 2352776-1

Asiamies ja prosessiosoite

Asianajaja Casper Herler
Borenius Asianajotoimisto Oy
Eteläesplanadi 2, 00130 Helsinki
Puhelin 020 713 3288
Sähköposti casper.herler@borenius.com

1 TAUSTA

1. FinnAust Mining Finland Oy on vuonna 2012 perustettu malminetsintäyhtiö, joka toimii Joensuun, Outokummun ja Enonkosken alueilla Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa. FinnAust Mining Finland Oy:n omistaa malminetsintäyhtiö Bluejay Mining plc, joka on listautunut Lontoon ja Frankfurtin pörsseihin. Rio Tinto Mining and Exploration Ltd rahoittaa Enonkosken projektin malminetsintätyöt Rio Tinto Mining and Exploration Ltd:n ja FinnAust Mining Finland Oy:n välisen yhteistyösopimuksen perusteella. Yhtiölle on myönnetty 26.11.2015 lainvoimaiseksi tullut malminetsintälupa lupatunnuksella ML2013:0084 (Enonkoski C) Enonkosken kunnan ja Savonlinnan kaupungin alueella. Yhtiö on hakenut malminetsintäluvalle kolmen vuoden jatkolupaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta ("**Tukes**")
2. Tukes on 21.7.2021 antamallaan päätöksellä jatkanut Yhtiölle myönnetyn malminetsintäluvan ML2013:0084 voimassaoloa kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta ("**Päätös**") ja määrännyt Päätöksen täytäntöön pantavaksi muutoksenhausta huolimatta.
3. Malminetsintäalueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita, Natura 2000 -verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita. Lähin Natura-alue sijaitsee yli kahden kilometrin päässä malminetsintäalueesta. Alueella ei ole tiedossa olevia rauhoitettujen, suojeltavien tai uhanalaisten kasvien tai eläinten esiintymiä tai havaintopaikkoja. Kuten Tukeskin on lausunnossaan 30.9.2021 erikseen vahvistanut, malminetsintää ei tehdä malminetsintäalueen läheisyydessä sijaitsevilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla (Laurila ja Anttila) eikä luvassa sallitulla malminetsinnällä ole vaikutusta näihin alueisiin. Myös muut malminetsintäalueen läheisyydessä sijaitsevat luonnonsuojelualueet on esitetty lupahakemuksessa. Yhtiön toimintaperiaatteiden mukaan kaikki suojelualueet rajataan systemaattisesti lupa-alueiden ulkopuolelle eikä Yhtiö suorita malminetsintää suojelualueilla.
4. Järvenpään osakaskunta, Kyrönpellon osakaskunta, Saimaa ilman kaivoksia ry, Simanalan osakaskunta ja Juha Taskinen (jäljempänä yhdessä "**Saimaa ilman kaivoksia ym.**"), Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry (jäljempänä yhdessä "**SLEP ym.**"), Kari Turunen ja Matti Kaasinen, Savonlinnan kaupunki sekä Enonkosken kunta (jäljempänä kaikki edellä mainitut yhdessä "**Valittajat**") ovat valittaneet malminetsintäluvan jatkoaikapäätöksestä Itä-Suomen hallinto-oikeuteen, joka on 5.10.2021 päivätyillä vastinepyynnöillä varannut Yhtiölle tilaisuuden jättää vastineensa valituksiin. Yhtiö esittää alla vastineensa valituksissa esitettyihin väitteisiin ja vaatimuksiin perusteluineen.

2 YHTIÖN VASTINE

5. Valittajat eivät ole tuoneet valituksissaan esiin sellaisia tosiseikkoja tai olosuhteita, jotka muodostaisivat kaivoslain (621/2011) mukaisen malminetsintäluvan myöntämisen esteen tai muita perusteita, joiden nojalla Päätös olisi kaivoslain tai muun soveltuvan lainsäädännön vastainen. Valittajat eivät myöskään ole esittäneet päteviä perusteita lupamääräysten muuttamista koskeville vaatimuksilleen. Valituksissa ei niin ikään ole esitetty päteviä perusteita täytäntöönpanomääräyksen kumoamista koskevalle vaatimukselle.
6. Toisin kuin Valittajat väittävät, asiassa ei ole kysymys kaivostoiminnan edellytysten tai malminetsinnän esteiden selvittämisestä, vaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Kuten

kaivoslain esitöissä todetaan, malminetsintälupa antaa etuoikeuden kaivoslupaan, mutta kaivoslupan myöntämisen edellytykset ja esteet harkitaan erikseen mahdollisen kaivoslupaa koskevan hakemuksen käsittelyn yhteydessä. Malminetsintäluvan myöntämisen esteet on jo arvioitu hakemuksen kohteena olevan alueen osalta 26.11.2015 lainvoiman saaneessa malminetsintäluvassa. Tässä asiassa tulevat sovellettavaksi kaivoslain 61 §:n mukaiset malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytykset, jotka ovat seuraavat:

1. malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
2. esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
3. luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
4. voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

7. Kaivoslain esitöiden mukaan lain 61.2 §:n 4 kohdan yleistä ja yksityistä etua koskevan säännöksen tarkoituksena on malminetsinnän pitkittymisestä aiheutuvien kohtuuttomien haittojen estäminen.¹ Lain esitöissä ei siis viitata näiden vaikutusten arviointiin uudestaan sellaisenaan, vaan kyse on sellaisten seikkojen arvioinnista, joiden osalta malminetsinnän pidentyneellä kes-tolla voi olla merkitystä. Yhtiö toteaa, että kaikki soveltuvan lainsäädännön mukaiset edellytyk-set malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiselle täyttyvät käsillä olevassa asiassa jäljempänä esitetysti. Päätöksessä on myös annettu voimassa olevan lainsäädännön ja vallitsevan lupa- ja oikeuskäytännön mukaiset riittävät lupamääräykset. Yhtiö vaatii siten alla tarkemmin esitetyin perustein, että hallinto-oikeus hylkää Valittajien valitukset mukaan lukien täytäntöönpanomää-räyksen kumoamista ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset perusteet-to-mina ja pysyttää Päätöksen voimassa sellaisenaan.

2.1 Savonlinnan kaupungin valitus

2.1.1 Kaivostoiminnan edellytyksiä koskeva väite

8. Savonlinnan kaupunki esittää lukuisia väitteitä liittyen siihen, että malminetsintälupaa ei olisi tullut myöntää, koska myöhemmälle kaivostoiminnalle ei olisi edellytyksiä. Yhtiö toteaa valitta-jan väitteet lakiin perustumattomiksi.
9. Nyt kyseessä olevassa Päätöksessä on kyse malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta, jonka yhteydessä ei arvioida kaivostoiminnan edellytyksiä. Kuten kaivoslain esitöissä todetaan, malminetsintälupa antaa etuoikeuden kaivoslupaan, mutta kaivoslupan myöntämisen edellytyk-set ja esteet harkitaan erikseen. Sen vuoksi malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa ei arvioida mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia alueiden käyttötarpeille sen varalta, että mal-minetsintä johtaisi kaivostoiminnassa hyödyntämiskelpoisen esiintymän paikallistamiseen. Kai-voislupan myöntämisedellytysten arviointi ei kuulu myöskään kaivoslain 45 §:n mukaisiin lupa-harkinnan perusteisiin tai 46 §:n mukaisiin luvan myöntämisen esteisiin. Päätös ei anna Yhtiölle

¹ HE 273/2009 vp, yksityiskohtaiset perustelut 61 §. s. 114.

oikeutta esiintymän hyödyntämiseen, vaan ainoastaan Päätöksessä kuvattuihin tutkimusmenetelmiin.

10. Kaivoslaki ei rajaa sitä, miten malminetsintäalueita tulisi käsitellä yhdessä tai sitä, että malminetsintälupien tulisi olla yhdistettyjä. Usean lupa-alueen hakemiselle voi olla monia käytännön tarpeita, ja olennaista on se, että kaikista malminetsintäalueista suoritetaan kaivoslain ja muiden lakien mukainen arviointi. Tässä tapauksessa Makkolan (ML 2012:0035) ja Enonkoski C:n alkuperäisiä malminetsintäalueita on haettu eri aikoina. Lisäksi alueilla on tiettyjä luonnonolosuhteisiin liittyviä eroja, jotka on huomioitu kummankin malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan päätöksen lupamääräyksissä. Tukes on kuitenkin arvioinut samaan aikaan myös Makkolan malminetsintäaluetta koskevan luvan voimassaolon jatkamisen edellytykset, sillä molempia malminetsintäalueita koskevat jatkoluvat on annettu 21.7.2021. Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei ole sellaisia vaikutuksia, joiden arvioiminen kokonaisuutena malminetsintähakemuksen Makkola (ML 2012:0035) kanssa olisi ollut tarpeen myös huomioiden, että toiminta ei sijoitu suojelualueille.
11. Savonlinnan kaupunki on viitannut lukuisissa yhteyksissä ratkaisuun KHO:2013:19. Kyseinen korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisu koskee tuloverotusta, jolla ei ole mitään relevanssia asian kannalta. Yhtiö olettaa Savonlinnan kaupungin tarkoittaneen viitata ratkaisuun KHO:2013:192, jossa oli kysymys valtauskirjan antamisen edellytyksistä aiemman kaivoslain (503/1965) perusteella. Korkein hallinto-oikeus totesi, että valtauskirjan antamista oli arvioitava valtaukselle säädettyjen esteiden ja edellytysten perusteella. Merkitystä ei siten lähtökohtaisesti ollut sillä, voitaisiinko alueelle myöhemmin myöntää kaivoslaissa (621/2011) tarkoitettu kaivoslupa. Valtaushakemusta ratkaistaessa ei tule eikä voidakaan arvioida sitä, ovatko kaivosluvan myöntämisen edellytykset olemassa. Yhtiö huomauttaa, että ratkaisussa on ollut kyse kaivoslain uudistuksen siirtymävaiheen soveltamistilanteesta, eikä se siten ole laajemmin sovellettavissa voimassa olevan kaivoslain alla suoritettavaan lupaharkintaan. Ratkaisun perusteluissa todetaan, että voimassa olevan kaivoslain 2 luvun malminetsintää koskevissa säännöksissä on laajennettu eräiden aiemmassa kaivoslaissa (503/1965) tarkoitettujen valtauksen esteiden piiriä. Tällä on perusteluiden mukaan saattanut olla merkitystä valtauskirjan antamisen edellytyksiä koskevan päätöksenteon perustuessa toiseen lakiin, kuin kaivosluvan myöntämisen edellytyksiä koskevan harkinnan. Päätöksestä on myös luettavissa, että myöhemmän kaivostoiminnan huomiointi jo valtausvaiheessa olisi edellyttänyt sitä, että kaivosluvan myöntämisen esteiden tulisi olla täysin yksiselitteisiä. Käsillä olevassa asiassa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden voitaisiin todeta muodostavan esteen mahdollisen myöhemmän kaivosluvan myöntämiselle.

#15821424v2

2.1.2 Natura-arvioinnin tarvetta koskeva väite

12. Toisin kuin Savonlinnan kaupunki väittää, Päätöksen mukainen malminetsintä ei edellytä Natura-arviointia, ja valittajan väite on siten lakiin perustumaton.
13. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan Natura-arviointi vaaditaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa

alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Päätöksen kohteena olevalla malminetsintäalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole Natura 2000 -verkoston kohteita. Myöskään ELY-keskus ei ole 26.2.2021 päivätyssä lausunnossaan katsonut, että malminetsintäluvassa sallitulla toiminnalla olisi vaikutusta Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Tämä koskee myös viitattuja saimaannorppaa, järvitaimenta, järvilohia, nieriää ja harjasta. Yhtiö huomauttaa lähimmänkin Natura-alueen sijaitsevan yli kahden kilometrin etäisyydellä malminetsintäalueesta.

14. Valittajien viittaamassa EU-tuomioistuimen tapauksessa C-127/02 oli kyse luvan myöntämisestä sydänsimpukoiden pyyntiin Waddenzeen erityissuojelualueella. Ratkaisun mukaan luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä virkkeessä asetetaan suunnitelman tai hankkeen vaikutusten asianmukaisen arvioinnin edellytykseksi se, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että suunnitelma tai hanke vaikuttaa kyseiseen alueeseen merkittävästi.² Varovaisuusperiaatteen mukaan arviointi tulisi suorittaa, jos objektiivisten seikkojen perusteella ei voida sulkea pois sitä, että kyseinen suunnitelma tai hanke vaikuttaa merkittävästi kyseiseen alueeseen.³ Koska malminetsintäalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei kuitenkaan sijaitse Natura 2000-alueita, ei Natura-arvioinnin suorittamiselle ole tarvetta tai lainsäädännöllisiä perusteita. Kuten edellä kohdassa 13 on todettu, myöskään viranomaiset eivät ole viitanneet Natura-arvioinnin tarpeeseen.
15. Yhtiö toteaa, ettei valittajan viittaama ratkaisu KHO 2020:31 myöskään sovellu nyt käsillä olevaan tilanteeseen. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana olleessa asiassa oli kyse Natura-arvioinnin tarpeesta myönnettäessä metsästyslain mukaista poikkeuslupaa kahden ahman tappamiseen Natura 2000 -kohteiden alueella tilanteessa, jossa ahma oli Natura-kohteiden suojeluperusteena oleva laji. Nyt kyseessä olevan Päätöksen mukaisella toiminnalla ei ole myönnetty lupaa poiketa lajisuojelua koskevista säännöksistä eikä toiminnalla muutoinkaan ole vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luonnonarvoihin.

2.1.3 Vesistövaikutuksia koskevat väitteet

16. Savonlinnan kaupunki vetoaa valituksessaan malminetsinnän väitettyihin pohjavesi- ja vesistövaikutuksiin. Yhtiö toteaa valittajan väitteet perusteettomiksi.
17. Suomessa on suoritettu mittaviakin tutkimuskairauksia useilla erilaisilla alueilla vuosikymmenien ajan, eikä näiden tutkimusten yhteydessä ole havaittu tutkimuskairauksilla olleen merkittäviä alueellisia vaikutuksia tutkimusalueiden vesiolosuhteisiin, vesitasapainoon tai pohjavesiin. Päätöksessä on kuitenkin annettu tarpeelliset lupamääräykset pohjavesivaikutusten osalta.
18. Päätöksen lupamääräyksen 8 mukaan malminetsintäluvun haltijan on tutkimustöitä tehdessä aina otettava huomioon ympäristönsuojelulain (527/2014) 17 §:n mukainen pohjaveden pilaa-miskielto, ja kyseinen määräys sitoo Yhtiötä myös suoraan lain nojalla. Päätöksessä on myös ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti huomioitu Heinharjun ja Särkijärvenharjun pohjavesialueet, joissa Yhtiön tulee varautua polttoaine- ja öljyvuotojen nopeaan rajoittamiseen (lupamääräys 9). Edelleen lupamääräyksen 8 mukaan malminetsintäluvun haltijan on tulpattava

² EU-tuomioistuin C-127/02 Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee ym kohta 43.

³ Ibid. Kohta 44.

kairareiät, mikäli kairareiästä nousee pohjavettä maanpinnalle. Kairaputket on katkaistava mahdollisimman läheltä maanpintaa, ja kairakohteiden jätehuolto sekä siistiminen on tehtävä välittömästi töiden loputtua kohteella. Jos kairauksessa tarvittavan käytettävän veden määrä ylittää 100m³/vrk, on toimittava kuten vesilain (587/2011) 15 §:ssä todetaan. Kuten Tukesin 30.9.2021 antamassa lausunnossa todetaan, kairauksessa jäähdytykseen käytetään alueen omaa kalliota tai maaperässä olevaa pohjavettä ja sama vesi palautuu myös kallioperään. Edelleen todetaan, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa (lupamääräys 8).

19. Tukesin 10.9.2021 antaman lausunnon mukaisesti malminetsinnästä luvissa sallituilla malminetsintä- ja tutkimusmenetelmillä ei aiheudu merkittäviä ympäristö- tai terveyshaittoja ja malminetsinnällä, jolla ei aiheuteta merkittäviä ympäristöhaittoja ei ole myöskään kielteisiä vaikutuksia järviuontoon tai muihin vesistöihin. Näin ollen myöskään Haukiveden ja Haapaveden alueille ei aiheudu vesipolitiikan puitedirektiivin vastaisia vaikutuksia eikä juoma- tai muun talousveden saanti vaarannu. Hankealueella ei ole valittajan viittaamia vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n nojalla suojeltuja vesiluontotyypppejä.
20. Siltä osin kuin valituksessa viitataan Natura 2000 -alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin kohdistuviin vesistövaikutuksiin, Yhtiö viittaa edellä kohtaan 13.
21. Ratkaisun KHO 2019:166:n osalta Yhtiö toteaa, että asialla ei ole mitään relevanssia nyt kyseessä olevan malminetsintäluvan jatkamista koskevan päätöksen kanssa. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa oli kyse kokoluokaltaan poikkeuksellisen suuresta biotuotetehtaasta, jonka tuotantomäärä olisi ollut 1,2 miljoonaa tonnia sellua vuodessa ja jonka jätevedet oli tarkoitus purkaa läheiseen järveen. Nyt kyseessä olevassa luvassa on kyse kairauksesta, eli ajallisesti rajatusta tutkimustoiminnasta, jossa käytetään edellä mainitusti alueen omaa kallioperäpohjavettä niin, ettei siihen lähtökohtaisesti lisätä mitään ennen kallioperään palautumista eikä toiminnalla siten ole vaikutuksia vesistöihin tai pohjaveteen. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana ollut asia ei ole millään osin oikeudellisesti vertailukelpoinen nyt kyseessä olevaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevaan asiaan, eikä Päätöksen mukaisella malminetsinnällä ole vesipuitedirektiivin vastaisia vaikutuksia.

2.1.4 Maankäyttöä koskevat väitteet

22. Savonlinnan kaupunki vetoaa valituksessaan väitettyihin kaivoslain 46 §:n mukaisiin malminetsintäluvan myöntämisen esteisiin voimassa olevan kaavoituksen, suunnitellun pienten järvien kaavoituksen ja kaupunkistrategian perusteella. Niin ikään Savonlinnan kaupunki on viitannut malminetsinnän vaikutuksiin kohdekiinteistöjen arvolle sekä vaikutusalueen maankäytön suunnittelun edellytyksille. Yhtiö toteaa valittajan väitteet perusteettomiksi.
23. Kaivoslain 46 §:n 1 momentin 6-kohdan mukainen este koskee oikeusvaikutteisia kaavoja. Lain esitöiden⁴ mukaan malminetsintäluvan mukainen toiminta ei kuitenkaan useimmissa tapauksissa ole sellaista, että sen voitaisiin katsoa vaikeuttavan oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Malminetsintä lupa antaa kaivoslain 32 §:n 2 momentin nojalla etuoikeuden kaivoslupa, mutta kaivosluvan myöntämisen edellytykset ja esteet harkitaan erikseen. Sen vuoksi

⁴ HE 273/2009 vp, 46 §:n yksityiskohtaiset perustelut. s. 101.

malminetsintälupaa koskevassa harkinnassa ei arvioida mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia alueiden käyttötärpeille sen varalta, että malminetsintä johtaisi kaivostoiminnassa hyödyntämiskelpoisen esiintymän paikallistamiseen.

24. Malminetsintä lupa-alue sijoittuu osittain voimassa olevien Haukiveden-Haapaveden rantaosayleiskaavan sekä Oravin rantaosayleiskaavan alueille. Tutkimusalueesta on rajattu pois kaavan laatimisaikaan rakennetut rakennuspaikat. Yhtiön tiedossa ei ole, että alueella olisi valittajien viittaamia uusia rakennuspaikkoja, mutta tällaiset rajattaisiin Yhtiön toimintaperiaatteiden mukaisesti malminetsintäalueen ulkopuolelle myös malminetsintävaiheen aikana. Kuten Tukes on 30.9.2021 antamassaan lausunnossa todennut, malminetsinnällä on ylipäätään vain vähäisiä ajallisesti ja paikallisesti rajattuja vaikutuksia alueen käyttöön. Tutkimustoimenpiteet voidaan tarpeen mukaan ajoittaa eri ajankohtiin. Malminetsintä lupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen eikä se rajoita kiinteistön omistajan oikeutta käyttää aluettaan tai määrätä siitä. Malminetsintäalue on rajattu kaivoslain 7 §:n 2 momentin 5-kohdan mukaisesti siten, että asu-miseen tai työntekoon tarkoitettuihin rakennuksiin sekä näiden piha-alueisiin jätetään 150 metrin puskurivyöhyke.
25. Malminetsintä lupa ei myöskään vaikeuta suunnitelmia käynnistää rantaosayleiskaavan laatimista kaavoittamattomille sisäjärville. Itä-Suomen hallinto-oikeuden 27.3.2020 antaman päätöksen 20/0057/3 mukaan ainoastaan oikeusvaikutteisilla kaavoilla on merkitystä arvioitaessa sitä, vaikeuttaako malminetsintä kaavan toteutumista. Hallinto-oikeus katsoi päätöksessä muun muassa malminetsintätoiminnan luonteeseen ja ajallisesti rajoitettuun kestoon viitaten, ettei malminetsintäluvan myöntäminen tarpeettomasti vaikeuttanut alueen kehittämistä kunnan strategian mukaisesti. Alueen olosuhteet ja kunnan esittämät valitusperusteet huomioon ottaen kunnan vastustuksen ei hallinto-oikeuden ratkaistavana olleessa tapauksessa katsottu perustuvan sellaiseen kaivoslain 46 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettuun perusteltuun maankäyttöön liittyvään syyhyn, joka olisi ollut esteenä malminetsintäluvan myöntämiselle. Korkein hallinto-oikeus on vahvistanut tämän tulkinnan hylätessään valituslupahakemuksen asiassa 21.6.2021 antamallaan päätöksellä H2224/2021.
26. Savonlinnan kaupungin strategia vuosille 2018–2021 puolestaan on siinä määrin yleispiirteinen, että siinä esitetyt suunnitelmat eivät ole millään tavoin ristiriidassa malminetsinnän kanssa ottaen huomioon myös malminetsinnän vähäiset ajallisesti ja paikallisesti rajatut vaikutukset. Yhtiö huomauttaa myös, että kaupunkistrategian ensimmäisenä kohtana on monipuoliselle elinkeinoelämälle suotuisien olosuhteiden luominen ja varmistaminen.
27. Niin ikään Unescon maailmanperintökohteen suunnittelun osalta todetaan, ettei malminetsintä luvassa sallituin menetelmin millään tavoin estä alueen valmistelua.
28. Ottaen huomioon nyt myönnetyn luvan mukaisen malminetsinnän ajallisesti ja paikallisesti rajatut vaikutukset ja sen, ettei luvan mukaisesta malminetsinnästä aiheudu merkittäviä ympäristöhaittoja, malminetsinnän väitettyjä vaikutuksia alueen kiinteistöjen arvoon, elinkeinon harjoittamiseen, alueen vetovoimaan tai ylipäänsä maankäytön epävarmuuteen on pidettävä vähäisinä ja korkeintaan välillisinä. Yhtiö toteaa, että epävarmuus vaikutusalueen ja naapurikiinteistöjen tulevasta käytöstä ei liity vain malminetsintään, vaan sama koskee maankäytön

kehittämistä muutoinkin eikä ole pätevä peruste estää alueiden mahdollisten käyttötarkoitusten selvittämistä.

29. Yleiselle ja yksityiselle edulle aiheutuvia haittoja tulee rajoittaa ja vähentää, mutta kyse on tällöin erilaisten ristikkäisten intressien yhteen sovittamisesta perusoikeusjärjestelmän kaivoslaille asettaman sitovan oikeudellisen kehyksen mukaisesti. Toisin sanoen kaivoslaissa tuodaan esille mahdollisesti eri suuntaiset tavoitteet ja intressit, joiden yhteensovittamisesta kaivoslain yksityiskohtaisissa säännöksissä ja niiden soveltamisessa on kyse. Vaikka erilaisten etujen ja oikeuksien yhteensovittamisesta säädetään siis tarkemmin asianomaisessa pykälässä, tavoitesäännös samalla ohjaa lain tulkintaa ja sen soveltamista oikeanlaiseen kokonaistasapainoon. Myös perustuslain tulkinnassa on kyse eri intressien punninnasta. Voimassa olevan kaivoslain valmistelussa kiinnitettiin erityistä huomiota kaivoslain perustuslain perusoikeussäännösten mukaisuuteen ja taustaksi pyydettiin useita perusoikeusasiantuntijoiden lausuntoja, joiden mukaan lakiluonnosta työstettiin. Lisäksi laki läpäisi perustuslakivaliokunnan tarkastuksen eduskunnassa.
30. Tavoitesäännöksen intressipunninta näkyy siten siinä, että Yhtiön hakemuksen on tullut täyttää kaivoslain 61 §:n mukaiset edellytykset malminetsinnän voimassaolon jatkamista koskevan luvan myöntämiseksi. Tämän lisäksi luvan myöntämisessä ja sen lupamääräyksissä on otettu huomioon se, että malminetsintä on järjestetty kestäväällä tavalla. Intressipunninnassa on siten huomiotu sekä yleinen ja yksityinen etu että kaivostoiminnan edistämistä koskevan intressi.

2.1.5 Muinaismuistoja koskevat väitteet

31. Kuten Savonlinnan maakuntamuseo on 23.2.2021 lausunnossaan todennut, alueelta ei vastoin valittajan väittämää ole tiedossa kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä arkeologiselle inventoinnille ole tarvetta malminetsintävaiheessa. Malminetsintäalueella on kaksi maakunnallisesti arvokasta rakennuskohdetta, mutta alue on suunniteltu niin, että nämä kohteet kierretään. Muinaismuistolain ilmoitusvelvollisuus perustuu suoraan lainsäädäntöön eikä edellytä tästä annettavan toiminnanharjoittajakohtaista määräystä. Tästä huolimatta Päätos sisältää muinaismuistolain (295/1963) mukaisen velvollisuuden ilmoittaa viipymättä Savonlinnan maakuntamuseoon, mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita (lupamääräys 5).

2.1.6 Lupahakemuksen puutteellisuutta ja vaatimusten täyttymistä koskevat väitteet

32. Toisin kuin valittaja väittää, lupahakemuksessa on annettu kaikki nyt käsillä olevan malminetsintäluvan voimassaolon kannalta tarpeelliset tiedot (34 §).
33. Malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan hakemuksen sisältöä säännellään kaivosasetuksen (391/2012) 27 §:n 2 ja 3 momenteissa, joiden mukaan hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan haluamat muutokset lupa-alueeseen tai muut merkittävät muutokset sekä asianosaisissa tapahtuneet muutokset sekä esittää selvitys:
- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista;
 - 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;

3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;

4) perustelut aluerajaukselle.

34. Yhtiön hakemus on sisältänyt edellä mainitut selvitykset, kuten myös malminetsintälupaa koskevat kaivoslain 34 §:n ja kaivosasetuksen 12 ja 13 §:ien mukaiset tiedot sekä kaivoslain 34 §:ssä ja kaivosasetuksen 13 §:ssä edellytetyt liitteet soveltuvin osin. Kuten Tukes on todennut lausunnossaan hakemuksesta annettuihin mielipiteisiin, muistutuksiin ja lausuntoihin, malminetsintälupahakemus ei tule vireille, jos hakemustarkastuksessa todetaan, että hakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n vaatimuksia, vaan tällöin Yhtiölle olisi varattu mahdollisuus täydentää hakemustaan hallintolain (434/2003) mukaisesti.
35. Kuten edellä kohdassa 9 todetaan, kaivostoiminnan edellytyksiä ei arvioida malminetsintälupavaiheessa, vaan kaivostoiminnan edellytykset arvioidaan erikseen mahdollisen myöhemmän kaivoslupahakemuksen yhteydessä. Vaikutusalueen osalta todetaan, että Yhtiö on muun ohella toimittanut Tukesille yleispiirteiset kartat, paikkatiedostot sekä kiinteistötiedot malminetsintäalueella koskien, joten alueen sijainti ja väitetty vaikutusherkyys on siten voitu arvioida päätösharkinnassa. Lisäksi hakemukseen on listattu malminetsintäalueen läheisyydessä sijaitsevat yksityiset luonnonsuojelualueet ja muut 350 metrin etäisyydellä sijaitsevat luonnonsuojelualueet. Hakemuksessa on siten ollut oikeat tiedot kaivoslain tavoitteiden ja tarkoituksenkin näkökulmasta.

2.1.7 Luvan myöntämisen edellytyksiä koskevat väitteet

36. Valittaja väittää, että kaivoslain 61 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset eivät täytyisi, koska yleistä etua koskevan vaatimuksen täyttymistä ei olisi osoitettu riittävällä tavalla hakemuksessa tai Päätöksen perusteluissa eikä tämän vuoksi lupamääräyksiä asiasta olisi annettu. Yhtiö toteaa valittajan väitteet perusteettomiksi.
37. Malminetsinnän luontovaikutusten osalta todetaan, että malminetsintäalueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai Natura 2000 -verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita. Alueella ei ole tiedossa olevia rauhoitettujen, suojeltavien tai uhanalaisten kasvien tai eläinten esiintymiä tai havaintopaikkoja. Tukes on Päätöksessään erikseen todennut, ettei malminetsintäalueelta ole tullut tietoon sellaisia ympäristö- tai luontoarvoja, jotka olisivat esteenä malminetsintäluvan myöntämiselle. Edelleen 10.9.2021 päivätyssä lausunnossaan Tukes on todennut, ettei malminetsinnästä luvissa sallituilla malminetsintä- ja tutkimusmenetelmillä aiheudu merkittäviä ympäristö- ja terveyshaittoja ja ettei malminetsinnällä, jolla ei aiheuteta merkittäviä ympäristö- ja terveyshaittoja ole myöskään kielteisiä vaikutuksia puhtaaseen järviluontoon, muihin vesistöihin, ilman laatuun, metsiin, kasvillisuuteen, luonnon monimuotoisuuteen tai eläimistöön tai näiden ympärille rakennettuun elinkeinotoimintaan. Myös oikeuskäytännössä on todettu malminetsinnän ympäristövaikutusten olevan usein suhteellisen vähäisiä muun maankäytön ympäristövaikutuksiin verrattuna.⁵

⁵ Itä-Suomen hallinto-oikeus 27.3.2020 (20/0057/3). Ratkaisu on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 21.6.2021 H2224/2021, jolla asiaa koskevat valituslupahakemukset hylättiin.

Malminetsintä alueella on ollut käynnissä vuodesta 2012 eikä haitallisia ympäristövaikutuksia ole ilmennyt.

38. Malminetsintää ei tehdä alueen läheisyydessä sijaitsevilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla (Laurila ja Anttila) eikä luvassa sallitulla malminetsinnällä ole vaikutusta näihin alueisiin kuten Tukeskin on 30.9.2021 lausunnossaan todennut. Malminetsintäalueelle pääsy ei myöskään edellytä liikkumista kyseisillä luonnonsuojelualueilla. Myös muut malminetsintäalueen läheisyydessä sijaitsevat luonnonsuojelualueet on esitetty lupahakemuksessa. Yhtiö toteaa, ettei Päätöksen mukaisella malminetsinnällä ole luonnonsuojelukohteiden arvoja heikentäviä vaikutuksia. Myöskään ELY-keskus ei ole tuonut tällaisia esille hakemuksesta antamassaan lausunnossa alueesta myöhemmin pois rajattuja Laurilan ja Anttilan luonnonsuojelualueita lukuun ottamatta. Näiden osalta Yhtiö huomauttaa, että kaikki luonnonsuojelualueet oli rajattu malminetsintäalueen ulkopuolelle jo hakemuksen jättämisvaiheessa ja ELY-keskuksen lausunnossaan esiin tuoma maininta edellä mainituista luonnonsuojelualueista johtui ELY-keskuksen käyttämästä vanhentuneesta paikkatiedosta. Malminetsintäalueella sijaitseva perinnebiotooppi (Niilolan metsälaidun) on Päätöksen mukaan otettava huomioon tutkimustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa (lupamääräys 9).
39. Niin ikään muut luonnonsuojelusääntelyn asettamat väitetyt esteet esiintymän hyödyntämiselle arvioidaan mahdollisen kaivostoiminnan luvituksen yhteydessä. Mahdollisen kaivostoiminnan vaikutukset vesistöön ja muuhun ympäristöön ratkaistaan kaivostoimintaa koskevassa ympäristöluvassa. Luonto- tai vesipuitedirektiivien velvoitteita kaivostoiminnan edellytyksille ei siten ole ollut tarpeellista käsitellä laajemmin käsillä olevan, malminetsintäluvan jatkoaikaa koskevan lupaharkinnan yhteydessä. Sama koskee kaivostoiminnan vaikutuksia Savonlinnan kaupungin vedenhankintaan.
40. Lupamääräyksessä 9 on asetettu velvollisuus toimittaa hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Etelä-Savon ELY-keskukselle, Metsähallitukselle ja Savonlinnan maakuntamuseolle. Tutkimussuunnitelman esittämisvelvollisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Vaikka Päätöksessä sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvan haltijan on Päätöksen mukaan oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää. Ympäristönsuojelulaki sekä luonnonsuojelulaki velvoittavat Yhtiötä myös suoraan lain nojalla. Ottaen huomioon edellä tässä kohdassa ja kohdissa 28 ja 37 todettu, elinkeinotoiminnan edellytyksistä ei ole tarpeen lausua tämän enempää.
41. Kaivostoiminnan valmistelun merkityksen osalta alueidenkäytön suunnitelmille, loma-asutukselle ja Unescon maailmanperintökohteen suunnittelulle Yhtiö viittaa kohtiin 9 ja 23 - 28 ja toteaa, ettei näitä ole ollut tarpeen ottaa Päätöksessä enempää huomioon.
42. Lisäksi Päätöksessä määrätään kaivoslain 11 §:n mukaisesti, että malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta

välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu koh-
tuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvan nojalla
tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa (lupamääräys 9).

43. Edellä sanottu huomioon ottaen hakemuksessa on annettu riittävät tiedot, ja luvassa riittävät
määräykset yleisiä ja yksityisiä etuja koskien.

44. Kaivoslain tavoitesäännöksessä viitatus ekologisen kestävyys osalta todetaan, että tavoite-
säännöksen periaatteet on huomioitu myös kaivoslain yksityiskohtaisissa säännöksissä. Mal-
minetsinnän riskien, haittojen ja kustannusten arviointia suoritetaan arvioitaessa sitä, täytty-
vätkö kaivoslain 61 §:n mukaiset luvan myöntämisen edellytykset ja minkälaisin lupaehdoin
päättös voidaan antaa. Mahdollisista haitoista aiheutuvat kustannukset kohdentuvat niiden ai-
heuttajaan, minkä varmistamiseksi Yhtiö on määrätty asettamaan vakuus. Ekologista, taloudel-
lista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä koskevan väitteen osalta todetaan, että Yhtiöllä ei
olisi mitään perusteita kohdistaa malminetsintää alueelle, jolla kaivostoiminta ei ilmeisellä ta-
valla olisi mahdollista, joten tätä koskeva väite tarpeettoman haitan aiheuttamisesta on perus-
teeton. Kuten edellä on todettu, Pääöksessä on kyse malminetsintäluvan voimassaolon jatka-
misesta, ja mahdollisen kaivostoiminnan edellytykset arvioidaan erillisessä prosessissa.

2.1.8 Täytäntöönpanomääräyksen kumoamista koskeva vaatimus

45. Savonlinnan kaupunki vaatii Pääöksessä annetun täytäntöönpanomääräyksen kumoamista
sillä perusteella, että toiminnan vaikutukset olisivat pysyviä ja tekisivät siten muutoksenhaun
tyhjäksi. Yhtiö toteaa valittajan väitteet perusteettomiksi.

46. Kaivosviranomaisen voi kaivoslain 169 §:n nojalla antaa täytäntöönpanomääräyksen perustel-
lusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta
huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen. Edellytyksenä määräykselle on, että täytäntöön-
pano ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi ja hakija asettaa kaivosviranomaisen määräämän
vakuuden niiden edunmenetyksen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoami-
nen tai lupamääräysten muuttaminen voi aiheuttaa. Kaivoslain esitöiden mukaan perusteltu syy
päättöksen täytäntöönpanolle voi liittyä muun muassa toimenpiteisiin ryhtymisen tarpeellisuu-
teen ja viivytyksestä aiheutuviin haittoihin.

47. Pääöksessä on määrätty, ettei malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä saa
aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa eikä merkittävää maisemallista haittaa (lu-
pamääräys 8). Kuten Tukes on 30.9.2021 antamassaan lausunnossa kuvannut, malminetsin-
nän vaikutukset ympäristöön ovat hakemuksessa tarkoitetuilla ja luvassa sallituilla

tutkimusmenetelmillä vähäiset verrattuna alueen muun maankäytön (maa- ja metsätalous) ympäristövaikutuksiin. Malminetsinnässä ei raivata isoja alueita, eikä kaadeta metsää. Kairauksessa aiheutuvat maastoon jäävät vähäisetkin jäljet häviävät yleensä yhden kasvukauden jälkeen. Päätöksen mukaisella täytöntöönpanomääräyksellä on sallittu ainoastaan sellaisia tutkimusmenetelmiä, joita Yhtiö on harjoittanut alueella jo voimassa olevan, 27.10.2015 myönnetyn malminetsintäluvan nojalla. Täytöntöönpanomääräyksen mukaisella toiminnalla ei siten ole sellaisia vaikutuksia, joiden voitaisiin katsoa tekevän muutoksenhaun hyödyttömäksi.

48. Kuten Yhtiö täytöntöönpanomääräyshakemuksessaan esittää, Yhtiöllä on hakemusalueella käynnissä oleva malminetsintäprojekti, jossa on suoritettu tehokasta ja määrätietoista malminetsintää vuodesta 2012 lähtien. Jo hakemusvaiheessa hankkeeseen oli panostettu noin 700.000 euroa erinomaisin tuloksin. Enonkoski C:n malminetsintäalue on Yhtiön tärkeimpiä tutkimusalueita, joten malminetsintäluvan voimassa pysyminen keskeyttämättömänä valitusprosessin ajan on Yhtiölle ensisijaisen tärkeää. Yhtiön tutkimukset ovat osoittaneet, että alue on erittäin malmipotentialinen ja lisäksi tutkimuksissa on löydetty uusia viitteitä Ni-Cu mineralisaatiosta.
49. Yhtiö on asettanut Päätöksen mukaisesti lupakohtaisen 2.500 euron suuruisen vakuuden, joka kattaa myös täytöntöönpanomääräyksen mukaisesta toiminnasta mahdollisesti aiheutuneiden edunmenetysten ja kustannusten korvaamisen. Tukes on edellyttänyt, että tutkimustoimenpiteet voidaan aloittaa vasta, kun malminetsintäluvan jatkoaikapäätöksessä edellytetyt velvoitteet on suoritettu.
50. Yhtiön hakemus täyttää siten kaivoslain 169 §:n mukaiset täytöntöönpanomääräyksen myöntämisen edellytykset, eikä valittaja ole esittänyt päteviä perusteita täytöntöönpanon keskeyttämistä koskevalle vaatimukselleen. Täytöntöönpanomääräyksen kumoamista koskeva vaatimus on hylättävä perusteettomana.

2.2 Järvenpään osakaskunnan, Kyrönpellon osakaskunnan, Saimaa ilman kaivoksia ry:n, Simanalan osakaskunnan ja Juha Taskisen valitus

51. Saimaa ilman kaivoksia ym. on jättänyt asiallisesti samansisältöisen valituksen Savonlinnan kaupungin kanssa, joten tältä osin Yhtiö viittaa kappaleessa 2.1 todettuun mukaan lukien Saimaa ilman kaivoksia ym. esittämä oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus, jonka Yhtiö kiistää sekä määrältään että perusteiltaan.
52. Saimaa ilman kaivoksia ym:n valitusta koskien Yhtiö lisää, että edellä kohdassa 9 todetusti Haukivedelle ja Haapavedelle kaivostoiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vaikutusten arviointi ei kuulu malminetsintälupavaiheeseen, vaan nämä vaikutukset arvioidaan mahdollisen myöhemmän kaivoslupavaiheen yhteydessä.

2.3 Suomen luonnonsuojeluliiton Etelä-Savon piiri ry:n ja Itä-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry:n valitus

53. SLEP ym. ovat vedonneet valituksessaan kaivostoiminnan edellytyksiä koskeviin väitteisiin. Lisäksi valittajat esittävät lukuisia väitteitä ja vaatimuksia muun ohella lupahakemuksen sisältöä,

selvityksiä ja annettavia lupamääräyksiä koskien. Yhtiö toteaa valittajien väitteet ja vaatimukset perusteettomiksi.

2.3.1 Yleisten ja yksityisten etujen turvaamista koskeva väite

54. Vastauksena valittajien väitteeseen kaivoslain tavoitesäännöksessä mainittujen seikkojen selvittämisestä Yhtiö toteaa kohtiin 29 ja 30 viitaten, että kaivoslain esitöiden mukaan perusoikeusjärjestelmä asettaa uudelle kaivoslaille sitovan oikeudellisen kehyksen, jonka sisällä erilaiset ristikkäiset intressit on sovittava yhteen. Malminetsinnästä luvassa sallituilla malminetsintä- ja tutkimusmenetelmillä ei aiheudu merkittäviä ympäristö- ja terveystahaittoja. Yhtiö huomauttaa, että se tekee malminetsintäalueen kaikki tutkimukset yhteistyössä maanomistajien kanssa, joten nyt kyseessä oleva malminetsintä ei rajoita maanomistajan kiinteistönkäyttöä tai elinkeinon harjoittamista millään tavoin. Yhtiö on velvollinen maksamaan malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuista korvausta (lupamääräys 10). Vaikutuksia kiinteistöjen omistajien ja yksityisten haitan kärsijöiden asemaan sekä ympäristöön, maankäyttöön ja luonnonvarojen säästävää käyttöön on näin ollen selvitetty riittävästi ottaen huomioon, että kyseessä on malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeva päätös.

2.3.2 Kaivostoiminnan edellytyksiä koskeva väite

55. Kohtaan 9 viitaten kaivostoiminnan edellytysten arviointi ei kuulu malminetsintälupavaiheeseen, vaan nämä edellytykset arvioidaan mahdollisen myöhemmän kaivoslupavaiheen yhteydessä. Kaivoslain 1 §:n tavoitesäännöksen osalta viitataan edellä kohdissa 29, 30 ja 54 todettuun. Kaivoslain menettelysäännöksiin on rakennettu sisään muun ohella valittajien viittaamien vaikuttamismahdollisuuksien, oikeusturvan ja osallistumisen varmistaminen. Tämän lisäksi luvan myöntämisessä ja lupamääräyksissä on otettu huomioon se, että malminetsintä on järjestetty kestäväällä tavalla mahdolliset haitat ja vahingot huomioiden.

2.3.3 Vesistövaikutuksia koskevat väitteet

56. Valittajien väite siitä, että malminetsintä aiheuttaisi vaikutuksia Saimaahan, Vuoksen vesistölle tai alueen pohjavesiin, pienvesiin (kuten lähteet, purot ja lammet) tai valuma-alueiden kautta Natura-alueisiin on perusteeton.
57. Malminetsintäalueella ei ole tiedossa olevia poikkeuksellisia pienvesiä, eikä ELY-keskus ole viitannut tällaisiin lausunnossaan. Kairauksessa jäädytykseen käytetään alueen omaa kallio- tai maaperässä olevaa pohjavettä ja sama vesi palautuu myös kalliooperään. Kuten kohdassa 17 on todettu, tutkimuskairauksilla ei ole havaittu olevan merkittäviä alueellisia vaikutuksia tutkimusalueiden vesiolosuhteisiin, vesitasapainoon tai pohjavesiin. Kairauksesta ei aiheudu haitta-aineiden leviämistä eikä Yhtiön tiedossa ole viranomais- tai tuomioistuinpäätöksiä, joissa vastaavassa asiassa olisi tultu toiseen johtopäätelmään. Valittajien viittaamien suoalueiden osalta todetaan, että syväkairausta voidaan suorittaa ainoastaan talviaikaan maan ollessa rouhdassa.
58. Valittajien viittaamassa asiassa KHO 2017:177 on kyse siitä, oliko kaivostoiminnan lopettamista varten määrättävä asetettavaksi kaivoslain 108 §:n mukainen vakuus päätöksessä annettujen yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeellisten määräysten lisäksi (kaivoslain 52 §:n 3

momentti). Kaivoslain 108 §:n säännös kaivostoiminnan lopettamista koskevasta vakuudesta on kirjoitettu ehdottomaan muotoon. Korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltävänä olleella asiassa ei ole yhteyttä käsillä olevaan malminetsintäluvan jatkamista koskevaan asiaan. Päätöksen lupamääräys 9 vastaa ELY-keskuksen lausunnon sisältöä, eikä valvontaviranomainen ole esittänyt muita lupaehtoja. Pohjaveden pilaamiskielto perustuu suoraan velvoittavaan lainsäädäntöön eikä ympäristönsuojelulain 17 § edellytä tästä annettavan erillistä määräystä toiminnanharjoittajalle. Tästä huolimatta Päätös on sisältänyt sekä viittauksen ympäristönsuojelulain 17 §:ään että konkreettisen määräyksen siitä, että pohjavesialueilla tulee varautua polttoaine- ja öljyvuotojen nopeaan rajoittamiseen. Pohjaveden pilaantumista koskeva lupamääräys on ollut toiminnan vaikutukset huomioon ottaen kaivoslain 51 §:n mukainen.

59. Luvanvaraisista vesitaloushankkeista säädetään vesilain (587/2011) 3 luvussa. Päätöksen mukainen toiminta ei kuulu vesilain 3 luvun soveltamisalaan. Valittajat viittaavat maalämpökaivojen kairauksiin ja muiden hankkeiden lupamenettelyihin, jotka eivät ole sovellettavissa käsillä olevaan hankkeeseen.
60. Muiden vesistövaikutuksista esitettyjen väitteiden ja vaatimusten osalta Yhtiö viittaa yllä kohdissa 9, 11, 17 - 19, 21, 37 ja 38 lausumaansa.

2.3.4 Lupamääräyksiä koskevat väitteet

61. Toisin kuin SLEP ym. väittävät, Päätöksessä on annettu riittävät lupamääräykset mukaan lukien tarpeelliset määräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi. Lupamääräyksiä koskeviin väitteisiin toissijaisten vaatimusten osalta on vastattu alakohdittain jäljempänä kappaleessa 2.3.7.
62. Yleisten ja yksityisten etujen turvaaminen on varmistettu lupamääräyksessä 9, jonka mukaan luvanhaltijan on otettava huomioon tutkimustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa ympäristö- ja luontoarvot, Niilolan arvokas perinnebiotooppi (metsälaidun) ja se, että pieni osa malminetsintä lupa-alueesta sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle Haukiniemen maisema-alueelle (kma). Lisäksi tutkimusalueella on myös pohjavesialueilla (Heinharju ja Särkijärvenharju), joissa tulee varautua polttoaine- ja öljyvuotojen nopeaan rajoittamiseen. Metsähallituksen kiinteistön osalta haettu alue sijoittuu kokonaisuudessaan Itä-Savon koulutuskuntayhtymän opetusmetsä-alueelle, jonka osalta viimeksi mainitulla on toistaiseksi voimassa oleva käyttöoikeussopimus.
63. Edelleen yleiset ja yksityiset edut on huomioitu tutkimussuunnitelman laatimista ja toimittamista koskevassa lupamääräyksessä kuten kohdassa 40 on tuotu esille. Siirtyminen lupa-alueelle ja lupa-alueella liikkuminen sulanmaan aikana on pyrittävä suunnittelemaan niin, että olemassa olevia uria ja luontaisia aukkopaikkoja käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikkoalueilla liikkumista tulee välttää sulanmaan aikana. Lisäksi Yhtiö viittaa jo edellä tämän kirjelmän kohdassa 42 selostettuun malminetsinnän ja muun malminetsintäalueen käytön rajoittamisesta tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin sekä siihen, että toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta.

2.3.5 Maankäyttöä koskevat luvan myöntämisedellytykset

64. Toisin kuin valittajat väittävät, luvassa sallittu malminetsintä ei ole yleisen tai yksityisen edun vastaista luontoarvoihin, kaavoitukseen, maankäyttöön tai elinkeinoihin liittyvillä perusteilla tai muutoinkaan.
65. Kuten kohdissa 23 - 28 todetaan, Päätöksen mukaiselle malminetsinnälle ei ole kaivoslain 46 § 1 momentin 6- tai 7-kohdan mukaista estettä. Todettakoon, että lain esitöissä on nimenomaisesti mainittu, että esteeksi luokittelusta huolimatta kunnan vastustuksen ei voida katsoa antavan kunnalle yleistä kielto-oikeutta malminetsintään.⁶ Valittajien viittaamassa korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO:2005:42 kunnalla oli ollut perusteltu syy vastustaa valtauskirjan myöntämistä alueelle, joka sijaitsi Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena SCI-alueena kuuluvan kohteen sisällä, siihen tosin kuulumatta, mutta verkostoon kuuluvien alueen osien välittömässä läheisyydessä. Lisäksi valtausalueen läheisyydessä sijaitseva saari ja niemenkärki oli merkitty luonnonsuojelualueiksi. Tuossa asiassa valtaushakemuksessa oli esitetty tarpeelliset tutkimukset asiaan nähden puutteellisesti, eikä hakemuksesta ollut ilmennyt oliko valtaajan tarkoitus käyttää kaivoslain (503/1965) 12 §:n 1 momentin mahdollistamalla tavalla maata valtausalueen ulkopuolella. Toisin kuin korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana olleessa asiassa, Päätöksen kohteena oleva malminetsintäalue ei sijaitse Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella tai sellaisen välittömässä läheisyydessä eikä malminetsinnällä jo alueiden välinen etäisyys huomioidenkaan ole arvioitu tai todettu olevan vaikutuksia Natura-alueeseen. Yhtiö katsoo, että koska asiassa ei ole esitetty päteviä perusteita kaivoslain 46 §:n 1 momentin 7-kohdan soveltumista koskeville väitteille, mahdollisten erityisten syiden olemassaolosta ei ole tarpeen lausua enempää.
66. Erityisesti vaikutuksia voimassa olevaan kaavoitukseen ja rakennuspaikkoihin on käsitelty kohdassa 23. Maisemavaikutusten osalta ELY-keskus on todennut lausunnossaan, ettei malminetsintä heikentäne Haukiniemen maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoja. ELY-keskus ei ole viitannut malminetsinnän vaikutuksiin myöskään muille maisema-arvoille.
67. Malminetsinnän vaikutuksia luontomatkailuun ja muille elinkeinoille on käsitelty kohdassa 28 sekä vaikutuksia Unescon maailmanperintökohteen hakemiselle kohdassa 27, jossa sanottu soveltuu myös kansallisen kaupunkipuiston valmisteluun. Ekologisten viherkäytävien osalta Yhtiö toteaa, että kohdissa 37 ja 38 käsitellyn mukaisesti malminetsinnästä luvassa sallituilla malminetsintä- ja tutkimusmenetelmillä ei aiheudu merkittäviä ympäristöhaittoja.

2.3.6 Kuulemis- ja kuulutusvirhettä koskevat väitteet

68. SLEP ym. ovat väittäneet, että Päätös ei olisi Århusin sopimuksen, EU-lainsäädännön, hallintolain ja kaivoslain vaatimusten mukainen johtuen selvitysten väitetystä puutteellisuudesta johtuvista kuulemis- ja kuulutusvirheistä. Lisäksi valittajat väittävät, että kuulutus- ja lausuntopyynnöt olisivat olleet puutteelliset. Yhtiö toteaa valittajien väitteet perusteettomiksi.
69. Malminetsintälupahakemuksen kuuluttamisesta säädetään kaivoslain 40 §:ssä. Kuulutusasikirjan sisällöstä säädetään kaivosasetuksen (391/2012) 26 §:ssä. Tukes on tiedottanut

⁶ HE 273/2009 vp, yksityiskohtaiset perustelut 46 §. s.102.

hakemuksesta 3.2.2021 kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Enonkosken kunnan ja Savonlinnan kaupungin ilmoituskanavilla. Hakemus on ollut nähtävillä myös Tukesin internet-sivuilla 5.3.2021 saakka. Asianosaisia maanomistajia on tiedotettu hakemuksesta kirjeitse. Kuten Tukes on lausunnossaan mielipiteissä, muistutuksissa ja lausunnoissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin todennut⁷, hakemuksen kuulutuksessa käytetty kuulutusasiakirja sisältää asetuksen 26 §:n mukaiset tiedot, ja lisäksi kuulutusasiakirjan liitteenä on ollut Yhtiön toimittama hakemuslomake ja kaivosviranomaisen laatima kartta.

70. Kaivoslain 40 §:n 3 kohdan mukaan malminetsintälupahakemusta koskevasta kuulutuksesta on käytävä ilmi kuvaus hakemuksen mukaisen toiminnan laadusta, kestosta ja laajuudesta, mikä on selvitetty lupahakemuksessa koskien toiminnan suunnitelmia ja tutkimusmenetelmiä (4.1) sekä jatkotutkimusten tarpeellisuutta (10.2). Vastoin valittajien väitettä, Yhtiön lupahakemus on myös sisältänyt kaikki kaivoslain 34 §:ssä ja sekä kaivosasetuksen 12 ja 13 §:ssä edellytetyt tiedot sekä selvitykset, kuten tämän kirjelmän kohdissa 71 - 85 on tuotu esille. Kuulutus on siten lupahakemuksen kautta sisältänyt kaivoslain mukaiset tiedot. EU-direktiivien ja Århusin sopimuksen osalta Yhtiö huomauttaa, että näiden vaatimukset on implementoitu suoraan velvoittavaan kansalliseen lainsäädäntöön.
71. Hakemuksessa on todettu, että kairauksissa kerääntyy pieni määrä moreeni- ja kalliainesta maanpinnalle kairauspaikalla. Muodostuva porasoija on samaa kiviainesta, jota myös lähiympäristön maaperä edustaa (4.2). Yhtiö toteaa, että malminetsintäalueella on lisäksi ollut vuoden alusta lähtien käytössä suljettu kairausvesijärjestelmä sekä soijan talteenotto eli syntyvä porasoija on otettu talteen ja kuljetettu pois kairauspaikalta. Kaivannaisjättesuunnitelmaa koskevien selvitysten osalta Yhtiö toteaa, että kaivoslain esitöissä tarkennetaan lain 34.4 §:n mukaisen kaivannaisjättesuunnitelman esittämismenettelyn tarkoituksena, että malminetsintälupaa koskevassa hakemuksessa edellytetään selvitystä toiminnassa syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä sekä niistä koskevista toimenpiteistä. Päätöksessä on todettu, että malminetsinnästä tässä luvassa myönnettyillä menetelmillä ei synny kaivannaisjätettä ja että Yhtiön selvitys kaivannaisjätteen määrästä ja käsittelystä lupahakemuksessa on riittävä. Malminetsintäluvan haltija on kuitenkin velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Töiden loputtua kohteella on alue välittömästi saatettava mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan ja korjattava mahdolliset maastovahingot (lupamääräys 4). Kaivoslain esitöiden mukaan malminetsinnän jäte on yleensä pilaantumaton maa-ainesta ja sitä syntyy vain vähäisiä määriä. Jonkin verran voi syntyä myös pysyväksi jätteeksi katsottavaa kiviainesjätettä. Kaivoslain 13 §:n 1 momentissa vaaditut toimenpiteet voivat käytännössä yleensä olla hyvin vähäisiä ja 2 momentissa tarkoitettu jätehuoltosuunnitelma varsin yleispiirteinen. Jos malminetsintää tehdään sellaisilla menetelmillä, joista ei synny jätettä, ei jätehuoltosuunnitelmaakaan ole laadittava.⁸
72. Hakemuksessa on todettu, että suunniteltu malminetsintä ei aiheuta sellaista melua tai muuta häiriötä, että se häiritsisi paikallisia asukkaita. Ulkomelun ohjearvoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (993/1992) säädetään melutason ohjearvoista muun muassa asumiseen

⁷ Tukesin teksti viittaa asiaan ML2012:0035, mutta oletamme tämän olevan kirjoitusvirhe ja koskevan lupapäätöstä, jonka liitteenä teksti on.

⁸ HE 273/2009 vp, yksityiskohtaiset perustelut 13 §. s.82.

käytettävillä alueilla ja luonnonsuojelualueilla, mikä sitoo Yhtiötä suoraan lain nojalla. Lisäksi Yhtiön toimintaperiaatteiden mukaisesti koneellista näytteenottoa ei suoriteta esimerkiksi loma-kuukausina tai joulupyhinä. Ottaen huomioon, että malminetsintäalueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai Natura 2000 -verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita eikä alueella ole tiedossa olevia rauhoitettujen, suojeltavien tai uhanalaisten kasvien tai eläinten esiintymiä tai havaintopaikkoja ja se, että kairaus-toiminnasta aiheutuva melu on toiminnan luonteen vuoksi paikallista ja lyhytkestoista, luonnonsuojelualueiden melusuojelua, suojaetäisyyksiä tai rauhoitusajkoja ei ole ollut tarpeen selvittää enempää. Myöskään ELY-keskus ei ole vaatinut edellä mainittuja seikkoja selvitettäväksi.

73. Kuten edellä kohdassa 13 on tuotu esille, Natura-arviointi ei ole tarpeellinen luvan mukaisen malminetsinnän osalta. Väitetyillä vanhoilla kaivosjätteillä ei ole vaikutusta nyt kyseessä olevaan malminetsintään eikä valittajien ilmeisesti viittaama Laukunkankaan kaivospiiri sijaitse malminetsintäalueella. Kaivannaisjätteen osalta Yhtiö viittaa edellä kohdassa 71 todettuun ja vesistövaikutusten ja niiden selvittämisen osalta kohdissa 17 - 19 todettuun. Hakemuksessa on tuotu esille, ettei malminetsinnällä ole vaikutusta vesistöihin tai pohjaveteen (5.1).
74. Ympäristövaikutusten arviointivelvollisuuden alaan kuuluvat hankkeet on määritelty YVA-lain 3 §:ssä ja siinä tarkoitetussa liitteessä. Malminetsintä ei ole YVA-lain nojalla YVA-velvollisuuden alaista toimintaa.
75. Yhtiön hakemuksessa on esitetty vaadittavat selvitykset luvan jatkamisen edellytysten täyttymisestä. Kuvauksen mukaisesti Yhtiö etsii alueelta nikkeliä, kuparia, kobolttia ja PGE-ryhmän alkuaineita. Jo suoritettujen malminetsintätoimenpiteiden osoittavat Yhtiön suorittaneen alueella tehosta ja määrätietoista malminetsintää vuodesta 2012 lähtien mukaan lukien geofysikaaliset maasto- ja lentomittaukset, geologinen kartoitustyö, lohkariepsintä, näytteenotto, aiemman kairausdatan työstäminen, paikallisen moreenidatan hankkiminen, aiempien kairasydämien uudelleen tutkinta, timanttikairaukset sekä niiden analysointi ja tulkinta (10.1). Hakemusvaiheessa Yhtiö oli investoinut alueen tutkimustöihin jo noin 700.000 euroa. Kuten hakemuksesta käy ilmi (4.1.), Yhtiön tarkoituksena on jatkossa selvittää ja tarkentaa uusia kairauskohteita, suorittaa näiden perusteella kairauksia sekä mahdollisesti toteuttaa kalliopinnan näytteenottoa. Jatkokäytökset ovat tarpeellisia, koska alueella on viitteitä uusista mineralisaatioista. Tiettyjä kohteita on aikaisemmin tutkittu hyvin vähän ja osa kohteista on kokonaan tutkimatta. Myös löydetty uusi mineralisaatio ja sen mahdolliset jatkeet vaativat lisätutkimuksia. Alueen hyödyntämismahdollisuuksia ei voida vielä arvioida tutkimusten tässä vaiheessa (10.2). Hakemuksessa on arvioitu, ettei suunniteltu malminetsintätyö aiheuta haittaa alueen luonnonarvoille (5). Hakemus on sisältänyt selvityksen suunnitelluista jälkitoimenpiteistä alueella (9).
76. Kuten kohdassa 40 on todettu, Yhtiölle on lupamääräyksessä 9 asetettu velvollisuus toimittaa hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi toimivaltaiselle Etelä-Savon ELY-keskukselle, Metsähallitukselle ja Savonlinnan maakuntamuseolle. Useampia vuosia kestäväälle malminetsinnälle on ominaista se, että tutkimussuunnitelmat täsmentyvät etsintätyön edetessä saatujen tutkimustulosten perusteella, ja tämä on myös oikeuskäytännössä hyväksytty toimintatapa. Toisessa hankkeessa vaadittujen lisäselvitysten osalta Yhtiö toteaa, ettei nyt kyseessä olevan Päätöksen lainmukaisuuden arviointiin kuulu sen tarkastelu,

ovatko viranomaiset jossakin toisessa malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevassa asiassa pyytäneet lisäselvityksiä. Yhtiö on noudattanut toiminnassaan kaivoslaissa säädettyjä velvollisuuksia ja lupamääräyksiä. Luvan voimassaolon jatkamisesta ei myöskään aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

77. Kaivannaisjätesuunnitelman ja tutkimussuunnitelman kuulemisen osalta viitataan edellä kohdissa 40, 71 ja 76 todettuun. Toiminnan luonne ja vaikutukset huomioon ottaen myöskään näistä seikoista kuuleminen ei ole ollut tarpeen lupahakemuksessa esitettyä laajemmin.
78. Hakemus on sisältänyt tiedon vakuusmäärän perustumisesta haettuihin tutkimusmenetelmiin ja niistä mahdollisesti aiheutuviin vahinkoihin ja jälkihoitotarpeisiin, missä on otettu huomioon myös kairaus. Tukes on arvioinut 30.9.2021 päivätyssä lausunnossaan erittäin seikkaperäisesti vakuudesta annettuja tietoja ja vakuuden määrää. Tukes toteaa, että harkitessaan vakuuden suuruutta, se on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1) sekä ottanut huomioon toiminta-alueen luonteen (alueella ei ole erityispiirteitä). Tukes on arvioinnissa ottanut lisäksi huomioon luvassa säädetyt velvoitteet ja lupamääräykset. Vakuuden määrään vaikuttaa se, sijaitseeko toiminta-alue luonnonsuojelualueella ja sisältävätkö tutkimusmenetelmät koelouhintaa. Nyt muutoksenhaun kohteena olevassa tapauksessa näin ei ole. Tukesin lausunnon mukaan malminetsinnästä johtuvia tyypillisiä maanomistajalle aiheutuvia vahinkoja ovat esimerkiksi puustovahingot tai tutkimusalueelle johtavalle tielle aiheutuneet vauriot. Tyypillisiä jälkitöimenpiteitä olisivat alueelle mahdollisesti jäävien kairausputkien katkaisu, kairauskohteen siistiminen ja puustovahinkojen tarkistus. Tukesin lausunto on myös sisältänyt arvion siitä, kuinka monta työtuntia jälkien entisöimiseksi vakuudella voidaan suorittaa ja riittävyyden puustovahinkojen korvaamiseen. Tukes toteaa, että malminetsintäluvuissa määrättyä vakuutta ei ole kertaakaan jouduttu käyttämään sen jälkeen, kun voimassa oleva kaivoslaki on tullut voimaan, siitä huolimatta, että Tukes on tänä aikana myöntänyt lähes 600 malminetsintälupaa. Tätä laajempi selvitys vakuustarpeista ei siten ole ollut tarpeen. Pilaantuneiden maiden käsittelyn osalta todetaan, että edellä tässä kirjelmässä esitetyn mukaisesti malminetsinnästä ei aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia. Myöskään vakuudesta kuuleminen ei siten ole ollut tarpeen lupahakemuksessa esitettyä laajemmin.
79. Rakennusten suojaetäisyyksiä on selvitetty ja lupahakemusta laadittaessa malminetsintäalue on rajattu siten, että asumiseen tai työnteeseen tarkoitettuihin rakennuksiin ja näiden piha-alueisiin on jätetty 150 metrin puskurivyöhyke. Lisäksi suojavyöhykkeeseen kuuluvat edellä mainituista rakennuksista alle sadan metrin päässä sijaitsevat muut pihapiirin rakennukset. Suojaetäisyydet on siten selvitetty ja malminetsintäalueen rajaaminen on tehty kaivoslain 7 §:n 1 momentin 5-kohdan mukaisesti. Yhtiö on käyttänyt hakemuksen ja suojavyöhykkeen laadinnassa Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa, ja lupahakemus ja siten kuuleminen on sisältänyt karttaliitteen malminetsintäalueesta. Yhtiö huomauttaa, että myös alkuperäinen malminetsintälupa on sisältänyt kartat alueesta, ja kartat on päivitetty malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan hakemuksen yhteydessä. Kuulutussasiakirjoissa olleiden karttojen lisäksi malminetsintäalueesta on toimitettu viranomaiselle yleispiirteiset kartat, paikkatiedostot sekä kiinteistötiedot.

80. Meluvaikutusten selvittämisen osalta viitataan kohtaan 72. Ottaen huomioon toiminnan meluvaikutusten luonne ja se, että ulkomelusta säädetään suoraan laissa, ei tätä pidemmälle menevä kuuleminen asiasta ole ollut tarpeen.
81. Yksityisteiden käyttöä koskevan selvityksen osalta Yhtiö huomauttaa, että maastoliikennelaki (1710/1995) oikeuttaa moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkumisen malminetsintäalueella. Ottaen huomioon, että Yhtiö on tämän lisäksi hakemuksessa myös todennut, että kairakoneen käyttämät maastoreitit suunnitellaan yhteistyössä maanomistajien kanssa, ei tätä pidemmälle menevä kuuleminen asiasta ole ollut tarpeen.
82. Aiempien kaivosalueiden väitetyillä happamilla kaivosvalumilla ei ole vaikutusta nyt kyseessä olevaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevaan asiaan, eikä viitattu toisen yhtiön kaivospiiri sijaitse malminetsintäalueella.
83. Hakemuksessa on esitetty arvio suunniteltujen toimenpiteiden vaikutuksista vesistöön (5.1) eikä Tukes tai ELY-keskus ole katsonut, että hakemus olisi tältä osin puutteellinen. Alueella ei ole tiedossa lähteitä, tihkupintalähteitä, metsälain suojelukohteita tai muita poikkeuksellisia pienvesiä. Myöskään ELY-keskus ei ole viitannut tällaisiin lausunnossaan, joten niiden osalta enempi selvittäminen tai malminetsintäalueesta pois rajaaminen ei ole ollut tarpeen. Huomautettakoon, että valitus ei sisällä liitettä 4 koskien ELY-keskuksen lausuntoa em. kohteiden suojelusta.
84. Ympäristösuojelulain ja kaivoslain yhteisvaikutusten selvittämisen osalta Yhtiö toteaa, että hakemuksen mukaisella malminetsinnällä ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kairaus on myös luonteeltaan paikallista ja lyhytkestoista. Hakemuksessa esitettyä laajempi selvittäminen tai kuuleminen ei siten ole ollut tarpeen.
85. Kaivosasetuksen 26.1 §:n 3 kohta ei edellytä lupamääräysehdotusten liittämistä kuulutusasiakirjaan. Valittajien vaatimus lupamääräysehdotusten sisällyttämisestä kuulutusasiakirjoihin edellyttäisi käytännössä, että Tukes valmistelisi jo ennen asian varsinaisten kuulemis- ja käsittelyvaiheiden alkamista näiltä osin valmiit lupamääräykset, joita jouduttaisiin sen jälkeen kuitenkin muotoilemaan vielä uudelleen kuulemismenettelyn aikana annettujen lausuntojen ja mielipiteiden perusteella. Tämä ei olisi kaivoslain edellä mainittujen lupaprosesseja koskevien säännösten valossa lainmukaista, eikä ylipäättäen prosessiekonomisista syistä tarkoituksenmukaista. Tällainen lupamääräysten etukäteinen valmistelu ei myöskään olisi asianosaisten osallistumisoikeuksien ja oikeusturvan kannalta ongelmaton, sillä se väistämättä rajaisi ja epätarkoituksenmukaisella tavalla ohjaisi kuulemisessa esitettäviä kannanottoja lupamääräysten muotoilua ja sisältöä koskien. Lupamääräykset rajaavat itsessään malminetsinnän toteuttamista. Ottaen huomioon malminetsinnän ajallisesti ja paikallisesti rajatut vaikutukset, pidemmälle meneviä määräyksiä vaikutusten lieventämisestä ei ole ollut tarpeen antaa.

2.3.7 Toissijaiset vaatimukset

86. SLEP ym. ovat vaatineet toissijaisena vaatimuksenaan luvan muuttamista ja useiden erilaisten selvitysten laatimista ja lupamääräysten sisällyttämistä lupaan. Yhtiö toteaa, että Päätöstä koskeva hakemus on sisältänyt kaikki valittajien viittaamat, kaivoslakiin perustuvat tiedot kuten kohdissa 33 ja 34 on esitetty. Niin ikään Päätöksessä on annettu kaivoslain sekä

malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan lupakäytännön ja oikeuskäytännön mukaiset lupamääräykset kohdissa 62, 63 ja tämän kohdan 86 alakohdissa esitetyn mukaisesti. Yhtiö toteaa esitetyt vaatimukset perusteettomiksi.

- (i) Ympäristövaikutusten selvittämisen osalta Yhtiö viittaa kohtiin 37 ja 38. Ympäristövaikutuksia ja haitallisten vaikutusten estämistä on selvitetty riittävästi ottaen huomioon, ettei luvan mukainen malminetsintä aiheuta merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutuksista ja tutkimussuunnitelmasta on annettu lupamääräys 9, jota on käsitelty edellä.
- (ii) Luonnonsuojelualueisiin ja suojeltuihin lajeihin kohdistuvien vaikutusten osalta, viitaten myös kohtiin 37 ja 38, Yhtiö toteaa, että malminetsintäalueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai Natura 2000 -verkoston kohteita, luonnonsuojeluohjelma-alueita eikä valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita. Alueella ei ole tiedossa olevia rauhoitettujen, suojeltavien tai uhanalaisten kasvien tai eläinten esiintymiä tai havaintopaikkoja. Vaikutuksia on näin ollen selvitetty riittävästi ottaen huomioon, että kyseessä on malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeva lupa.
- (iii) Viitaten kohtaan 72 Yhtiö toteaa, että luonnonsuojelualueiden melusuojelua, suojatäisyyksiä tai rauhoitusajkoja ei ole ollut tarpeen selvittää enempää. Ottaen huomioon myös asiasta annettu sääntely, erilliset lupamääräykset eivät ole olleet tarpeellisia.
- (iv) Hakemuksessa on tuotu esille, ettei malminetsinnällä ole vaikutusta vesistöihin tai pohjaveteen (5.1). Muutoin Yhtiö viittaa kohdassa 73 todettuun.
- (v) Pohjaveteen kohdistuvien vaikutusten selvittämisen osalta Yhtiö viittaa kohtiin 17 - 19. Luvanvaraisista vesitaloushankkeista säädetään vesilain (587/2011) 3 luvussa. Päätöksen mukainen toiminta ei kuulu vesilain 3 luvun soveltamisalaan. Pohjaveden osalta Päätös on sisältänyt lupamääräykset 8 ja 9, jotka ovat riittävät toiminnan vaikutukset huomioon ottaen.
- (vi) Ympäristövaikutusten arviointivelvollisuuden alaan kuuluvat hankkeet on määritetty YVA-lain 3 §:ssä ja siinä tarkoitetussa liitteessä. Malminetsintä ei ole YVA-lain nojalla YVA-velvollisuuden alaista toimintaa.
- (vii) Luvan jatkamisen edellytysten selvittämistä on käsitelty kohdassa 75. Päätös on sisältänyt yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset.
- (viii) Kaivannaisjätteiden selvittämistä on käsitelty edellä kohdassa 71. Kaivannaisjätteistä on annettu lupamääräys 4.
- (ix) Tutkimussuunnitelmaa ja siitä annettua lupamääräystä 9 on käsitelty edellä kohdissa 40, 76 ja 77.
- (x) Vakuuteen liittyviä selvityksiä on käsitelty kohdassa 78. Yhtiö on asettanut Päätöksen mukaisesti lupakohtaisen 2500 euron suuruisen vakuuden. Lupamääräyksen mukaan vakuus asetetaan pankkitalletuksena Tukesille kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista,

sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Malminetsintä-luvassa määrätty vakuus on asetettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintä-lupa on tullut lainvoimaiseksi, luvanhaltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutu-
vaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin ava-
tulle vakuustalletustilille. Kaivoslain
73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta (lupamääräys 7).

- (xi) Suojaetäisyyksien esittämisen osalta todetaan, että Yhtiö on käyttänyt hakemuksen ja suojavyöhykkeen laadinnassa Maanmittauslaitoksen maastotietokantaa, ja lupahake-mus on sisältänyt karttaliitteen malminetsintäalueesta. Suojaetäisyydestä asuntoihin ja niiden pihoihin on säädetty kaivoslain 7 §:n 1 momentin 5-kohdassa eikä asiasta ole siten ollut tarpeen ottaa erillistä lupamääräystä Päätökseen.
- (xii) Yksityisteiden osalta Yhtiö viittaa kohtaan 81. Teiden käyttäminen perustuu maastoliikennelakiin eikä asiasta ole siten ollut tarpeen ottaa erillistä lupamääräystä Päätökseen. Päätöksessä on kuitenkin todettu, että siirtyminen lupa-alueelle, ja lupa-alueella liikkuminen sulanmaan aikana on pyrittävä suunnittelemaan niin, että olemassa olevia uria ja luontaisia aukkopaikkoja käytetään mahdollisimman paljon hyväksi. Kosteikko-alueilla liikkumista tulee välttää sulanmaan aikana (lupamääräys 9).
- (xiii) Kuten edellä on todettu, aiempien kaivosalueiden väitetyillä happamilla kaivosvalu-milla ei ole vaikutusta nyt kyseessä olevaan malminetsintään eikä asiaa ole siten ollut tarpeen selvittää enempää. Päätös sisältää lupamääräykset 8 ja 9 ympäristö- ja vesis-tövaikutuksia koskien.
- (xiv) Tietyille vesistöille aiheutuvien vaikutusten selvittämisen osalta Yhtiö viittaa kohtaan 83. Päätös sisältää lupamääräykset 8 ja 9 ympäristö- ja vesistövaikutuksia koskien.
- (xv) Vaatimus ei koske nyt kyseessä olevaa malminetsintäaluetta.
- (xvi) Ympäristösuojelulain ja kaivoslain yhteisvaikutusten selvittämisen osalta Yhtiö toteaa, että hakemuksen mukaisella malminetsinnällä ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia. Kairaus on myös luonteeltaan paikallista ja lyhytkestoista. Päätös kuitenkin sisältää lupamääräykset 8 ja 9 ympäristö- ja vesistövaikutuksia koskien.
- (xvii) Lupamääräysten kuuluttamisen osalta Yhtiö viittaa kohtaan 85.

2.3.8 Muut väitteet ja vaatimukset

- 87. Eri malminetsintäalueiden yhdistämistä koskevien väitteiden osalta Yhtiö viittaa kohdassa 10 todettuun, erityisiä luonnonarvoja ja virkistyskäyttöä koskevien väitteiden osalta kohdissa 13, 28, 37 ja 38 todettuun, elinkeinoja ja asutusta koskevien väitteiden osalta kappaleessa 2.1.4 todettuun ja muinaismuistoja koskevien väitteiden osalta kohdassa 31 todettuun.
- 88. Täytöntöönpanomääräyksen kumoamista koskevan vaatimuksen osalta Yhtiö viittaa edellä kappaleessa 2.1.8 lausumaansa.

2.4 Kari Turusen ja Matti Kaasisen valitus

89. Turunen ja Kaasinen esittävät valituksessaan väitteitä liittyen malminetsinnän vaikutuksiin kiinteistöjen arvolle, elinkeinon harjoittamiseen, alueen virkistyskäytölle ja luontoarvoille sekä esittävät vakuutta ja Yhtiön taloutta koskevia väitteitä. Yhtiö toteaa valittajien väitteet perusteettomiksi.
90. Kiinteistöjen arvoon, maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ja virkistyskäyttöön kohdistuvien väitettyjen vaikutusten osalta viitataan kohtaan 28, mikä soveltuu myös maankäytön kehittämiseen liittyvään ja muuhun epävarmuuteen. Yhtiö toteaa, ettei päätöksessä sallittu malminetsintätoiminta heikennä maa- ja metsätalouden harjoittamista tai alueen virkistyskäyttöä millään tavoin ottaen huomioon ensinnäkin sen, että malminetsinnällä on vain vähäisiä ajallisesti ja paikallisesti rajattuja vaikutuksia alueen käyttöön eikä malminetsintä lupa oikeuta esiintymän hyödyntämiseen sekä toiseksi sen, ettei malminetsinnästä sallituin menetelmin aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia.
91. Luontovaikutusten osalta Yhtiö viittaa kohdissa 37 ja 38 todettuun, ettei malminetsinnällä ole merkittäviä ympäristövaikutuksia.
92. Vakuuden riittävyyden osalta viitataan kohtiin 78 ja 86 (x) ja Yhtiön taloudellisen tilanteen osalta kohtiin 33 ja 34.
93. Täytäntöönpanomääräyksen kumoamista koskevan vaatimuksen osalta Yhtiö viittaa edellä kappaleessa 2.1.8 lausumaansa.

2.5 Enonkosken kunnan valitus

94. Enonkosken kunta on hallinto-oikeudelle toimittamassaan pöytäkirjassa esittänyt väitteitä liittyen kaivoslain tavoitesäännöksiin sekä kiinteistöjen arvoon, luonnonolosuhteisiin ja terveyteen liittyviin vaikutuksiin. Yhtiö toteaa väitteiden olevan perusteettomia.

2.5.1 Kaivoslain tavoitteita ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevat väitteet

95. Siltä osin kuin Enonkosken kunta vetoaa valituksessaan kaivoslain tavoitesäännöksiin, Yhtiö viittaa kohtiin 29 ja 30, joissa on käsitelty eri intressien punnintaa malminetsinnässä. Myös kaivoslain esitoissa on mainittu, että laissa on otettu huomioon oikeusturvaa ja ympäristöperusoikeutta koskevat vaatimukset.⁹ Tämä koskee myös menettelyllisiä oikeuksia, sillä ympäristöperusoikeutta koskevan perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Kaivoslain esitoissa on myös todettu, että tämä menettelyllinen tavoite on huomioitu kaivoslain muistutuksia ja mielipiteitä koskevassa 39 §:ssä, lupahakemuksesta tiedottamista koskevassa 40 §:ssä, päätöksen sisältöä koskevassa 56 §:ssä, päätöksestä tiedottamista koskevassa 58 §:ssä, vireillepano-oikeutta koskevassa 159 §:ssä ja valitusoikeutta koskevassa 165 §:ssä.¹⁰ Kaivoslaissa olevien vaikutusmahdollisuuksien

⁹ HE 273/2009 vp, yksityiskohtaiset perustelut 1 §, s. 70.

¹⁰ HE 273/2009 vp, suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys, ympäristöperusoikeus sekä kansalaisvaikuttaminen ja osallistuminen s.202.

kehittämistä koskevan vaatimuksen osalta Yhtiö toteaa, että lainsäätäminen on eduskunnan vastuulla eikä kehittämistarpeiden arviointi kuulu tähän hallintoprosessiin, jossa arvioidaan Yhtiölle myönnetyn malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskevan Päätöksen lainmukaisuutta voimassa olevan lainsäädännön perusteella.

2.5.2 Kiinteistöjen arvoa ja elinkeinotoimintaa koskevat väitteet

96. Vaikutusta kiinteistöjen arvoon ja elinkeinotoimintaan on käsitelty yllä kohdassa 28. Yhtiö huomauttaa, että kunta ei ole perustellut, millä tavoin tämä muodostaisi malminetsinnän jatkoluvan myöntämisen esteen käsillä olevassa tapauksessa. Myöskään viranomaisten lupahakemuksen johdosta antamissa lausunnoissa ei ole tuotu esiin elinkeinotoiminnalle malminetsinnästä aiheutuvia haittoja. Yhtiö toteaaakin, ettei päätöksessä sallittu malminetsintätoiminta heikennä maa- ja metsätalouden tai matkailuyritystoiminnan harjoittamista millään tavoin ottaen huomioon sen, että malminetsinnällä on vain vähäisiä ajallisesti ja paikallisesti rajattuja vaikutuksia alueen käyttöön, sen, ettei malminetsintälupa oikeuta esiintymän hyödyntämiseen sekä sen, ettei malminetsinnästä sallituin menetelmin aiheudu merkittäviä ympäristövaikutuksia.

2.5.3 Luonnonolosuhteita ja terveyttä koskevat väitteet

Viitaten kohtiin 37 ja 38, malminetsinnällä ei ole merkittäviä ympäristö- tai terveysvaikutuksia. Ottaen huomioon, ettei luvanmukaisella malminetsinnällä ole merkittäviä ympäristövaikutuksia, ei toiminnalla myöskään ole vaikutuksia alueen vetovoimaisuuteen tai virkistyskäyttöön. Epävarmuus alueen tulevasta käytöstä koskee kaikkea maankäytön kehittämistä eikä liity nimenomaisesti malminetsintään.

2.6 Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset

97. Yhtiö kiistää Savonlinnan kaupungin, Saimaa ilman kaivoksia ym. ja SLEP ym. esittämät oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset sekä määrältään että perusteiltaan.
98. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 95 §:n mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.
99. Yhtiö katsoo, että itse asian ja käsiteltävien valitusperusteiden luonne sekä valittajien esittämän kirjelmän sisältö on vähintään kohtuullista, että Valittajat vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan.

3 LOPUKSI

100. Yhtiö toteaa edellä esitetyn perusteella, että malminetsintäluvan jatkoajan myöntämiselle Enonkoski C:n alueelle on ollut olemassa kaivoslain mukaiset edellytykset ja lupa on oikeusharkintaisessa päätöksenteossa tullut siten myöntää. Tukesin päätöstä malminetsintäluvan jatkoajan myöntämisestä ei näin ollen ole tehty valittajien esittämällä tavalla lainvastaisesti, eikä perusteita päätöksen kumoamiselle tai uudelleen käsittelyyn palauttamiselle, lupamääräysten

muuttamiselle, täytäntöönpanon keskeyttämiselle tai valittajien esittämän oikeudenkäymiskulujen korvausvaatimuksen hyväksymiselle ole olemassa.

101. Yhtiö vaatii hallinto-oikeutta näin ollen hylkäämään valitukset ja niissä esitetyt vaatimukset kokonaisuudessaan, täytäntöönpanon keskeyttämistä ja oikeudenkäymiskulujen korvaamista koskevat vaatimukset mukaan lukien.

Helsingissä 5. päivänä marraskuuta 2021

FINNAUST MINING FINLAND OY

LAATI

Casper Herler
Asianajaja, OTT, VT / Helsinki

Iida Mäkimattila
OTM, Helsinki